

MŪSŲ LIETUVA

NR. 45 (1371) XXVI. 1974 M. LAPKRITIS - NOVEMBRO 7 D. 70 centavų
R. Juatindiba, 20 - Caixa Postal 4421 - 01000 São Paulo, ESP. Tel. 273-0338

BRAZILIJA Pasaulyje

Valdžios nutarimu, pakilo kai kurių produktų kainos. Jų tarpe sūris, muilas, plovimo skysčiai, degtukai, „maizena“, pomidorų konservos ir margarinas.

Ir pensininkai (aposentados) bei turintys gyvenimo apdraudą nuo gruodžio gaus 10 nuošimčių „abono“. Juo pasinaudos apie pusketvirto milijono žmonių.

Kiti penki šventųjų paveikslai buvo pavogti iš Amaraji bažnyčios (Recife). Tai vien tik Pernambuco estade šiemet buvo pavogta iš bažnyčių 50 paveikslų. Matyt, labai pamaldūs vagys.

Brazilijos atstovas prie Suvienuotųjų Tautų (ONU) siūlė susaukti pasaulinę nusiginklavimo konferenciją. Ir gynė pasiūlytą projektą, būtent, kad dalis taip sutaupyto lėšų būtų skirta atsilikusiems kraštams pagelbėti.

Kamandukaios įvykis atskleidė didelę socialinę žaizdą—apleisti vaikai. Vien tik S. Paulo gatvėse klaidžioja apie 60.000 mažamečių, be priežiūros, be šeimos, be darbo. O ateitis dar liūdnė. „S. Paule yra apie 1.200.000 šešerių metų amžiaus vaikų,“ apskaičiuoja Nepilnamečių Globojimo Organizacijos pirmininkas. „Jų nors 10 nušimtis yra be priežiūros. Kas iš jų bus po 5-6 metų? 120.000 mažų vaikų pasileis po gatves, užpuldindami žmones.“ — „Kas suras sprendimą šiai neišriešamai socialinei problemai?“ pasiduoda mažamečių teisėjas Oliveira Costa. — Tai problema, kurią turės spręsti ne tik policija, o visuomenė, pradėdant nuo šeimos.

Išėjo S. Paulo prefekto dekretas, kuriuo tvarkomas vadinamasis „tylos įstatymas.“ Juo nustatoma koks leistas augščiausias triukšmo laipsnis statyboj, automašinių, fabriky, gyvenvietėse. Peržengusiems numatytą ribą gresia nemažos pabaudos. Reikia tikėtis, kad mieste bus kiek ramiau.

BOLIVIJA

„Bolivija yra esminiai pacifistė, tačiau turi ginkluotis, kad išlaikytų tvirtą neutralitetą eventualiai kilus karui tarp Peru ir Čilės,“ pabrėžė Bolivijos kancleris Alberto Guzman Soriano. Susidėjęs su Peru 1879 m. kare prieš Čilę, Bolivija prarado išėjimą į jūrą. Dabar norėtų atsigriebti.

ARGENTINA

Prezidentė Isabelita pakėlė 15 procentų darbininkų uždarbį.

Apskaičiuota, kad nuo Perono mirties iki šiandien buvo nužudyti 125 asmenys politiniais sumetimais. Šią savaitę krito dar penkios aukos, priskiriamos Argentinos Antikomunistinei sąjungai.

Naftos krizė iškėlė geležinkelio svarbą tarptautiniam susisiekimui. Todėl P. Amerikos valstybės taria si kaip panaudoti esamus geležinkelius žemyno valstybėms suvienyti. Numatyta tuoj pat sudaryti tarptautinius „koridorius“ tarp Limos ir Buenos Aires bei Limos ir S. Paulo.

RUSIJA

Apie 10 tūkstančių politinių kalinių (neskaitant kalinamų dėl religinių pažiūrų) trečiadienį pravedė bado streiką, norėdami atžymėti politinio kalinio dieną.

Rusų fizikas Andrei Sakharovas, kovojantis už Žmogaus Teises Rusijoje, išdrįso viešai skųsti sovietų valdžią, kad ji laiko kalėjimuose apie 10.000 žmonių, kurie kituose kraštuose būtų visiškai laisvi.

Ir Kremlius skelbia, kad Rusijoje politinių kalinių visiškai nėra. O tuose „lageriuose“ kankinimai ir visokie žiaurumai yra kasdienė praktika. — Sakharovas atskleidė žinią, kad tik vienas politinis kalinys buvo išleistas iš stovyklos dėl sveikatos; bet kai turėjo išeiti, buvo išneštas negyvas. Tai tūlas Kibartas,

Australijos vyskupai meldžiasi už Pabaltijį

Tokio sujudimo prieš vyriausybės begėdišką pasielgimą dar nebuvo

Naujoji Zelandija Australijos keliu

Canberra. — Mus pasiekia žinios, kad Australijoje tokio sujudimo ir akcijos niekas neatmena, kokią pradėjo pabaltiečiai. Tiesa, atvykę emigrantai iš pabaltųjų kraštų ir jų draugai australai, nepasimėtę ir sugeba atskirti vengiją nuo laisvės ir demokratijos.

Rugpiūčio 7 Canberros pabaltiečiai demonstravo dėl Australijos vyriausybės pripažinimo Lietuvos, Latvijos ir Estijos lygiu su Sovietų Rusija.

Prieš parlamento rūmus 4 val. buvo pradėtas piketavimas. Įstaitytos Lietuvos, Latvijos ir Estijos vėliavos, perrištos juodu kaspinu, ir prie vėliavų mergaitės, pasipuošusios tautiniais drabužiais.

Vakare 7 val. prie parlamento susirinko pabaltiečių ir jų prijauniančių minia apie 800 žmonių. Vakare buvo uždegtos žvakės ir visa minia gretose po tris, išsiriškiavo ilgu lanku prieš parlamento rūmus.

Atidarymo kalbą pasakė Estų bendruomenės pirmininkas Netliv. Jis nušvietė demonstracijos tikslą ir skausmą, kuri mes išgyvename. Canberros vyskupijos atstovas mons. T. J. Wright keliais žodžiais apgailestavo įvykius ir sukalbėjo specialią malda. Vėliau prisijungė parlamentariai. Mr. Wentworth jautriais žodžiais apgailestavo įvykius ir pa-

iš lagerio nr. 35, Permės srity. Ar nebus lietuvis?

OLANDIJA

Europos socialistų bei socialdemokratų partijų vadai posėdžiauja Hagoj, svarstydami galimybą sudaryti vieną Europos socialistų partiją. 1980 metais bus rinkimai į Europos parlamentą. Socialistai norėtų įeiti sujungtom savo jėgom.

ITALIJA

„Negalėsiu išsiųsti daugiau laišku, nes pristigo pašto ženklų,“ perspėjo numatytas ministeris pirmininkas Amintore Fanfani, rašydamas Italijos partijų vadams. Ir atsistatydino, „be pašto ženklų“

žadėjo padaryti asmenišką protestą gubernatoriui Sir John Kerr, ir pažadėjo perduoti mūsų peticiją. Liberalų vardu kalbėjo Mr. Conoelly ir išreiškė savo partijos nusistatymą ir griežtą atmetimą bet kokio anexijos pripažinimo.

Laike demonstracijos buvo surinkta apie 700 parašų peticijai.

Demonstrantams oras buvo gražus, bet labai šaltas, ten dabar žiema, todėl demonstracijos neilgai užtruko.

Dėl Pabaltijo prijungimo prie Sov. Sąjungos ALK Federacijos valdyba pasiuntė protesto laiškus min. pirmininkui Mr. Whitlam ir dr. Cairns, o opozicijai pasiuntė prašymus mus užtarti — Mr. Snedden, Mr. Anthony, Mr. Peacock. Taip pat buvo išsiuntinėti laišukai didesnių vietovių vyskupams.

Adelaidės arkiv. Gleeson padavė žinią per radiją, apgailestaudamas, kad Australijos vyriausybė Lietuvą, Latviją ir Estiją priskyrė sovietams. Jis pažymėjo, kad tie kraštai yra jėga užimti, žmonės žiauriai persekiojami dėl religijos, ir nėra jokių laisvės žingsnių. Kaip rodo nurodė Adelaidės arkiv. tikintiesiems praeitą sekmadienį melstis už persekiojamus Baltijos kraštus.

Labai šiltai atsiliepė Sydney vysk. Kelly, kalbėdamas gausiam kunigų ir australų susirinkime.

Su užuojauta atsiliepė Melbourne arkiv. Little. Jis pažadėjo savo pareikškimą duoti spaudoje. Labai šiltai atsiliepė ir Balarato vyskupas Mulkearns.

ir netekęs vilties sukurti naują valdžią.

Smunka visas politinis bei ekonominis gyvenimas Italijoje. Kas mažiau susirūpinęs, tai komunistai. Juk jiems geriausia žvejoti politiniam-ekonominiam kaose.

ŠIAME NUMERY PASISKAITYKIT:

- Gelbėkit mano žmoną (2 psl.)
- Gyvenau su lietuviais Sibire (3 psl.)
- Pirmi ispūdziai Amerikoje (9 psl.)

Lietuvos okupacinės priespaudos dokumentacija

JUOZAS PRUNSKIS

Visoje kolonialinėje Sovietų imperijoje nė vienas kraštas gal neparodo tiek ryžto, gindamas pagrindiniausias žmogaus teises prieš brutaliuosius diktatūros priespaudą, kaip lietuviai. Paskutiniu laikotarpiu itin stiprus balsas iš pavergtos tėvynės sklinda "Lietuvos Katalikų Bažnyčios Kronikos" lapais. Juos pagrindyje leisti reikia daug didesnio ryžto, drąsos ir rizikos, negu tai parodė knygnešiai. Caro priespaudoje dar vis buvo šiokia tokia teisinė santvarka, o dabartinėje okupacijoje žmogaus likimas pareina nuo partiečio tirono saivalios, nesiskaitant su jokiais žmoniškumo taisyklėmis.

Reikia karštai pasveikinti Liet. Kat. religinės šalpos rėmėjų sąjūdį, dabar išleidusį net septynis to pagrindžio kronikos numerius atskiru leidiniu: "Lietuvos katalikų Bažnyčios kronika".

Pagrindiniai turinio bruožai periodiką skaitantiems jau bus žinomi. Bet čia viename rinkinyje turime tą stambiają lietuvių tautos martiriologiją. Eilė leidinių buvo nušviesta mūsų nelaimingųjų Sibiro tremtinių kruvinos kančios, o čia nors iš dalies suregistruojami pergyvenimai, kuriuos turėjo ir turi pakelti lietuviai tėvynėje, kai ten klasta ir jėga išgalėjo okupantas, pats barbariškausias, kokį tik istorija žino. Besklaidant šio leidinio lapus, prabėga pro mūsų akis įvykiai lyg ekrane, kaip kunigas, iš kurio atimtos patalpos, turi gyventi kieme palapinėje, kaip mirštančiam neleidžiama suilaukti paskutinės religinės paguodos, kaip griuamam antkapiai ir jų plytos panaudojamos tvartų statybai, kaip įtampą pengyvendamos tardomos motinos miršta ištiktos širdies smūgio, kaip vaikai verčiami kalbėti prieš savo švenčiausius įsitikinimus ir išdavinėti tuos, kuriuos jie gerbia, kaip mėtomis iš darbo už tikybinius veiksmus, kaip už kryžiaus pastatymą uždaromi į psichiatrinę ligoninę, kaip nuo vaikų krūtinų nuplėšiami kryželiai, kaip už padėtas

prie Vytauto D. paminklo gėles studentai metami iš aukštųjų mokyklų....

Vargu ar dar yra koks nusikaltimas prieš žmogaus teises, kurio okupantai nebūtų padarę. Ir šiame leidinyje taip gausiai viskas suregistruota. Ne taip sau suminėta, o paduodami vardai, datos, pažymimos vietos. Viskas tiksliai ir smulkmeningai. Tai dokumentinis leidinys, kurį reikia gerai įsiskaityti. Iš jo jaunimas ir studentai gali rašinius ir studijas rašyti, ką pergyvena jų bendraamžiai okupuotoje tėvynėje. Tai Lietuvos kankinių registracija, tai vaizdas mūsų tautos kryžiaus kelių su kruvinais pėdsakais atskleidimas išeivijos lietuviams, visam pasauliui ir visiems laikams — ilgiems dešimtmečiams ir šimtmečiams.

Leidinio redagavimo rūpestingumą parodo prieš kiekvieno kronikos numerio pradžią duodamas to numerio turinys, o knygos gale sudaryta alfabetinė rodyklė asmenų ir vietų, kur persekiojimas dėl tikėjimo ir pasipriešinimas labiausiai pasireiškia. Paruoštas ir pavadinimų santrupų žodynelis bei smulkus viso leidinio turinys. Leidiniui parinktas ryškus šriftas, kad malonu, nors graudu, skaityti.

Skinant šiam leidiniui platesnius kelius į pasaulį, būtų gerai, kad pažįstami jį dovanomis pasiųstų savo artimiesiems į Europą, Australiją, į Pietų Ameriką ir visur, kur tik yra mokančių lietuviškai skaityti. Girdėti, kad jau ruošiamos laidos ir kitomis kalbomis, ir tai labai sveikintinas pasiryžimas.

Šis leidinys turėtų būti kiekvienuose lietuvių namuose šalia Naujojo Testamento, nes čia mūsų kankinamos tautos testamentas. Tėvai turėtų savo paaugولیus paprašyti garsiai visai šeimai ištraukas paskaityti. Jaunimo organizacijų veikloje ši kronika turėtų būti nagrinėjama.

LIETUVOS KATALIKŲ BAŽNYČIOS
KRONIKA. Kaina: CrS.30,00

Čia aptariamo leidinio viršelis, pieštas Pauliaus Jurkaus

Gyvenau su lietuviais Sibire

Rašo kard. Mindszenty sekretorius mons. Tibor A. Meszaros

Kardinolo Mindszenty lankymosi proga Kanadoje esame rašę "TZ" apie jo sekretoriaus pažintis su lietuvių tremtiniais Sibire. Dabar gavome iš jo laiška, kuriame pateikia tikslesnes žinias. RED.

Turėdamas daug skubaus darbo, kurį galite gerai suprasti, rašau šį kartą trumpai, tikėdamasis ateityje parašyti plačiau, jei bus proga.

Nuo 1949 m. liepos iki 1955 m. sausio buvau įvairiose Sibiro koncentracinėse stovyklose. Tarp nuteistųjų kalinių jose buvo ir daug lietuvių. Gerai prisimenu Žilinską, buvusį gimnazijos kapelioną, puikų, kunigiškos dvasios vyrą. Tuo metu jis galėjo būti 50—60 metų amžiaus, o gal jaunesnis. Jis buvo laimingas ta prasme, kad mokėjo rusų kalbą ir dirbo stovykloje, o aš turėjau dirbti miškuose su kitais darbininkais.

Iš civilių su manimi buvo Pilka, Petrauskas, Pipiras, Gilis (Gylis?, Red.), šimtai ūkininkų ir darbininkų. Jų tarpe buvo ir keletas intelektualų. Beveik iš visus metus toje stovykloje gy-

veno vyrai ir moterys.

Niekad neužmiršiu 1949 metų saulėtos vasaros dienos, kai atvyko apie 200 jaunų moterų ir mergaičių. Visos buvo lietuvaivaitės, nuteistos 15 — 25 metams. Toje stovykloje man teko gyventi dar apie 10 dienų, o paskui buvau perkeltas į vienu vyrų stovyklą. Per tas dienas mačiau, kaip niekšiška sovietų chuliganai, su sargybinių žinia vedėsi vieną lietuvaivaitę po kitos ir jas niekino.

Atvykimas tų jaunų moterų ir jų nustūmimas į bendro mūsų likimo klaikumą pasiliko manye neišdildomas kaip dangaus ir pragaro simbolis žmonijos istorijoje. To aš niekad neužmiršiu.

Susidariau geriausią įspūdį apie lietuvius. Fiziniai ir dvasiniai požiūriai jie yra puikūs žmonės — kultūringi, sąmojingi, duosnūs. Norėčiau būti ir aš jų eilėse.

Tai tiek tuo tarpu galiu parašyti. Gyvenkime viltimi Lietuvai ir visiems kitiems.

Mons. Tibor A. Meszaros
Viena, Austrija

PAVERGTOJ LIETUVOJ

"GELBĖKIT MANO ŽMONA"

Iš Lietuvos pabėgęs šaukia muzikas A. Jurgutis.

Gintaro parodoje, Jaunimo centre susitikę šnekasi: Aloyzas Jurgutis, Marija Rudienė ir M. Remienė. Nuotr. P. Maletos

MUZ. A. JURGUTIS

Rugsėjo pabaigoje į Čikagą atvyko muzikas Aloyzas Jurgutis, praėjusią vasarą pabėgęs iš sovietinės ekskursijos V. Europoje ir paprašęs politinio prieglobsčio Italijoje. Tai palyginti jaunas vyras, gimęs 1939 m. Laukuvoje. Ten jo tėvas buvo vargonininkas. Baigęs gimnaziją, mokėsi J. Gruodžio muzikos mokykloje Kaune ir Vilniaus konservatorijoje, kur 1959-1961 m. dirbo koncertmeisterio darbu šalia studijų. 1963 m. baigęs konservatoriją, išsiūstas į Kazachiją mokytojauti. Ten darbavosi trejus metus. 1966 m. grįžo į Lietuvą ir iki šių metų pavasario dirbo Vilniaus konservatorijos chorinio dirigavimo katedroje vyresniuoju dėstytoju. Šalia tų pareigų iki 1973 m. buvo konservatorijos choro chormeisteris. Tai trumpi biografiniai duomenys žmogaus, užaugusio ir išsimokslinusio jau sovietinėje okupacijoje ir neseniai pasirinkusio laisvę.

GELBĖKIT MANO ŽMONA

Kad muz. A. Jurgutis iš Italijos kuo greičiau galėtų pasiekti JAV, daugiausia pastangų darė BALFas ir vpač cv pirm. M. Rudienė. BALFo ir jo pirmininkės pastangos buvo vaisingos. Muz. A. Jurgutis JAV krantus pasiekė kaip tik tomis dienomis, kai Čikagoje vyko VIII Amerikos lietuvių kongresas. Jame muz. A. Jurgutis buvo viešai pristatytas ir šiltai sutiktas. Spalio 1 d. BALFo centro įstaigoje Čikagoje įvyko plati spaudos konferencija su muz. A. Jurgučiu. Gausiai susirinkusiems spaudos atstovams paskutinysis atvykėlis iš okup. Lietuvos muz. A. Jurgutis buvo pristatytas BALFo cv nario J. Jaisačio ir cv pirm. M. Rudienės. Atsisotęs prieš minią spaudos, radijo, BALFo darbuotojų bei visuomenininkų, pirmiausia iškėlė savosios šeimos tragediją, prašydamas padėti gelbėti žmoną ir dukrą. Išvykti visiems kartu nebuvo jokių prošvaisčių. Progai pasitaikius pasiryžo pasitraukti vienas. Jam tai pavyko. Iš

Italijos kelis kartus telefonu kalbėjosi su žmona, likusia Lietuvoje. Iš ten žinios vis blogėjo. Pagaliau žmona buvo priversta "savanoriškai" pasitraukti iš darbo. Kai likusios šeimos padėtis ten pasidarė katastrofiška, žmona Sovietų Sąjungos valdovams parašė atvirą prašymą, jog "esanti lietuvių patriotė ir katalikė, todėl gyventi sovietinėje santvarkoje jai nepakeliui", ir paprašė vizos išvykti į JAV pas vyrą. Todėl dabar, pasiekęs JAV krantus, muz. A. Jurgutis pasiryžo per visus galimus kanalus ir organizacijas viešai šaukti, kad jo šeima būtų išleista, nes tylint ją gali ištikti žiauresnės represijos, net kalėjimas. "Iškėlimas į viešumą mano žmonos reikalo tikrai padės ir kartu įvarys pašiną į pūvančią Tarybų Sąjungos organizmą", kalbėjo muz. Al. Jurgutis.

JO IR TAUTOS NUOTAIKOS

Paklaustas, kokios dabar yra lietuvių tautos nuotaikos, jis aiškiai pabrėžė: "Lietuvių tautos pasaulėžiūra sudarė amžiai, o ne Leninas". Todėl opozicijos reiškime Lietuva užima pirmą vietą visų respublikų tarpe. Tautos slavinimas vyksta, bet ne tokomis primitiviomis priemonėmis, kokios buvo vartojamos carų ar Stalino laikais. Dabar slavinimo-rusinio darban įkinkyti geriausi sovietų psichologai bei kiti mokslininkai, priemonės gal kartais ne taip pastebimos, bet jos gerai apgalvotos ir pavojingos. Visgi lietuvių tauta prieš slavimmo-rusimmo bangą atsilaikė ir, muz. A. Jurgučio nuomone, ateityje didelio pavojaus dėl to nesimato, nes tauta giliai patriotinė. Iš kur gyvoji tauta semiasi stiprybės atsilaikyti prieš visus okupacijos pavojus ir išlikti tautiškai gyva? Muz. A. Jurgutis pabrėžė, kad augdamas jis galėjo naudotis gausia savo tėvo biblioteka ir daug ką sužinoti apie nepriklausomos Lietuvos gyvenimą. Giliai į širdį įstrigus ir nepamirštamai Lietuvos partizanų epochai, susiformavo jo antisovietinė pasaulėžiūra. Tokių pavyzdžių Lietuvoje esą daug. Bet dabar nyksta knygos, blyksta ir žmo-

nių atsiminimai apie nepriklausomos Lietuvos laikus. Dabartiniam jaunimui didelės įtakos turi vieši opoziciniai veiksmai: R. Kalantos susideginimas, retkarčiais Lietuvoje kylančios spontaniškos demonstracijos ir pan. "Jei jaunoji karta nematys opozicijos, kas tada su ja bus? Tokiu atveju lietuvių tauta ateities nebeturės". Antroji atrama tautos gyvybei išlaikyti ir opozicijai prieš okupantus vesti esąs "užsienio lietuvių avangardas, kurių žygiais lietuvis Lietuvoje remiasi ir tiki į ateitį..."

BENDRAVIMAS SU TAUTA

Pagal muz. A. Jurgutį, gyvajai tautai namuose nereikia "žioplių", atvykusių iš laisvojo pasaulio. Jie laukia tokių turistų, kurie nebijotų atvirai (ne okupaciniam režimui pataikaudami) kalbėti apie gyvenimą laisvajame pasaulyje, o sugrižę iš Lietuvos, drįstų viešai pasakyti ir tiesios žodį apie lietuvių tautos gyvenimą vergijoje. Buvę solistų koncertai JAV ir Kanadoje, muz. A.

Jurgučio nuomone, taip pat esąs vienas rusų vykdomojo Lietuvos slavinimo milžiniško aparto ratukas. Bet antra vertus, jis pabrėžė, kad kaikiurie solistai bei kiti menininkai iš laisvojo pasaulio parvežė tautai ir teisingų informacijų. Klausantis muziko A. Jurgučio nuomonės dėl bendravimo su tauta, man kaip tik prisiminė prof. J. Brazaičio svarstymai, tarti maždaug prieš 8-9 metus Dainavos stovyklavietėje. Tada profesorius pastebėjo, kad, bendraujant su pavergta tauta, vyks tam tikra taškų medžioklė: kuri pusė daugiau jų laimės — okupantas ar laisvieji lietuviai. Maždaug tą pačią nuomonę dabar atkartojo ir vienas iš gyvosios lietuvių tautos atstovų — muz. A. Jurgutis. Artimiausiu laiku muz. A. Jurgutį norima pristatyti visų lituanistinių mokyklų mokiniams, bet jo dabartinis pagrindinis uždavinys — atsiimti Lietuvoj likusią šeimą. Jis prašo visus gyvuosius lietuvius jam padėti.

LAISVAME PASAULYJE

Italija

STASYS LOZORAITIS, Lietuvos diplomacijos šefas, pasiuntė protesto notą Australijos užsienio reikalų ministeriui, griežtai pasmerkdamas premjero G. Whitlamo vyriausybės formalų patvirtinimą Lietuvos, Latvijos ir Estijos įjungimo į Sovietų Sąjungą. Istoriniais faktais jis sugriauna Australijos darbiečių vyriausybės tariamą realybės politiką, primindamas Ribbentropo ir Molotovo slapta sutartį, kuri ir yra kertinis akmuo sovietinės agresijos prieš Pabaltijį. Jis taipgi primena Australijos darbiečiams, kad A. Hitleris reikalavo Lietuvos įsijungimo karan su Lenkija, bet tas reikalavimas buvo atmestas, o Lenkija vėliau tapo oficialia Vakarų sąjungininkų bei Australijos talkininkė II D. kare. Naciai Lietuvą sovietams atidavė kaip tik po šio atsisakymo ir neutralumo paskelbimo. Atrodo, kad Molotovo-Ribbentropo slapta-me suokalbyje 1939 m. rugsėjo 28 d. yra paslėpta nacių keršto mintis Lietuvai.

Šveicarija

SVEICARIJOS RADIJAS rugpjūčio pabaigoj visą valandą paskyrė savo atstovo išpūdžiams iš Vilniaus, Rygos ir Talino. Pasikalbėjime buvo pabrėžtas Pabaltijo gyventojų vakarietiškas, prisirišimas prie savo tautinės kultūros, jų rengiamos dainų šventės. Radijo atstovas stebėjosi, kad užsieniečiai negali vykdyti tiesiai į Baltijos respublikų sostines, bet šią kelionę turi pradėti Maskvoj ar Leningrade. Radijo laida buvo pajavairinta lietuvių, latvių ir estų dainomis.

"BERNER TAGBLATT", didžiausią tiražą turintis sostinės dienraštis, rugpjūčio 22 d. laidoj savo straipsniu "Ir jos buvo nepriklausomos" prisiminė Baltijos valstybes Stalino ir Hitlerio sutarties trisdesimtpenkmečio proga.

"Berner Tagblatt" pabrėžia, kad baltiečių tautos nėra užmiršusios turėtos nepriklausomybės ir kad jos kartu su Lenkija dabar yra Vakarų kultūros saugotojos sovietinėje imperijoje.

Argentina

ARGENTINOS LIETUVIŲ ORGANIZACIJŲ ir Spaudos Taryba, reaguodama į Australijos vyriausybės oficialų pripažinimą Pabaltijo įjungimo Sovietų Sąjungon, iškėlė protesto raštą Australijos pasiuntinybei Buenos Aires mieste, o kita raštą pasiuntė pačiam darbiečių premjerui G. Whitlamui. Opozicijos vadui B. Sneddeni pasiūsta padėka už Baltijos kraštų gynimą. Protesto raštų tekstus anglų kalba Argentinos lietuviams parūpina dvisavaitraščio "Laikas" redakcija.

Australija

SYDNĖJAUS KARDINOLA DR. J. FREEMAN aplankė lietuvių delegacija — kun. P. Butkus, ALB krašto tarybos pirm. V. Bukevičius, ALB Sydnėjaus apylinkės pirm. J. Maksvytis ir lietuvių parapijos atstovas B. Barkus. Jam įteiktas išsamus pareiškimas su prašymu iškelti Australijos darbiečių vyriausybės Pabaltijui padarytą skriaudą ganytojiškame laiške Australijos katalikams. Kardinolas dr. J. Freeman pažadėjo su šiuo skaudžiu įvykiu supažindinti Australijos vyskupų konferencija, duoti pareiškimus spaudai. Jis taipgi priminė, kad šiuo klausimu jau plačiai yra pasisakęs Ballarato vysk. R. Mulkearns, Australijos kataliku teisingumo ir taikos komisijos pirmininkas, Viktorijos kataliku savaitraštyje "The Advocate". Sydnėjaus kardinolo pagalbininkas vysk. E. D. Kelly darbiečių premjerui G. Whitlamui pasiuntė telegramą, giliai apgailestaudamas gėdingą Pabaltijo okupacijos įteisinimą. Minėtasis kataliku savaitraštis "The Advocate" rugsejo 5 d. paskelbė Romon išvykstančio kardinolo dr. J. Knox padarytą pareiškimą Tullamarine aerodrome. Formalų Pabaltijo atidavimą Sovietų Sąjungai jis laiko mirties kvietimu pačiai Australijai. Kardinolas priminė premjerui G. Whitlamui, kad pagal jo logiką panašiai turėtų būti pasielgta ir su Australija, jeigu ją okupuotų galingesnė valstybė ir savo priespaudoje išlaikytu 30 metu.

SVEIKATA

ARTERIJŲ UŽKALKĖJIMAS

Arteriosklerotines ašaras pavasariškai džiovinkime, timkamai arterijas užlaikydami ir jas mediciniskai valydami.

Šių dienų medicina, įgalino žmogų ilgiau džiaugtis šiuo gyvenimu. Dabartinio žmogaus amžiaus vidurkis 65 metai, kai mūsų tėvams buvo tik pusė to amžiaus. Nepamirškime, kad vien ilgumas gyvenimo dar nelaiduoja jo laimingumo. Mat, ir ilgiau gyvendamas žmogus gali pats save žudyti netinkamu maistu, kenksmingu, neteisingu galvojimu, nežmonišku jautimu ir nenaudinga darbu. Taip žmogui save menkinant, nors ir sveiku esant iš prigimties, susilaukiama žilos senatvės labai paliegušiam stovyje. Visi žinom savo tarpe esant tokių ilgaamžių lietuvių, kurie po savimi natūralius reikalus atlika, nukalba, iš lovos lipa ir griūna. Nei savi nei apmokėti svetimi slaugytojai nepajégia jiems tinkamai talkinti. Tai didelės kančios visiems — ir vis per nelemtą arterijų priskretimą. Tada žmogus darosi nei pakartas, nei paleistas nei gyvas, nei miręs. Neduok Dieve, niekam tokios senatvės kai žmogus gyvena suvytusios žolės gyvenimą.

Laimingai senatvei renkimės iš mažens.

Nesirūpindami sveiku gyvenimu jaunystėje, senatvėje susilaukiame sunkiai pakeliamos naštos. Tvarkingai, protingai, žmoniškai ir naudingai besitvarkantis žmogus turi daugiau vilčių susilaukti lengvesnės senatvės. Dabar jauni, vos 20 metų sulaukę berniukai ir mergaitės, yra jau pavargę, nervuoti, skarmaloti. Tokiems senatvė bus tikras pragaras. Blogiausia, kad motinai dukrą prie grožio, tvarkos, padoraus apsirengimo raginant, tėvas prieštarauja: ji girdi, jau suaugusi ir daugiau žino už mus-nieko jos nemokyk. O, kad toji daug žinanti grįžta trečią valandą iš ryto, kad jos kambarys tikra rūkykla, kad ji nelankydam pamokų nori būti mokyta, neateidama į tautiškų šokių repetitijas, nori visus šokius šokti — tokiam tėvui né galvon neateina. Taip mer ir žudom ne tik save, bet ir savo vaikus. Už tai nuo šiandien visi tėvai, né vieno neišskiriant, turi burtis bendron veiklon savo vaikus gelbėti ne tik nuo narkomanijos tvano, nuo augančio juose kriminalo, bet ir mokyti tinkamai elgtis.

Senkime visas ligas susitvarkę.

Daug vargų susikrauna pagyvenusiam ir be kurios nors pašalinės sunkios ligos. O jei dar kuri chroniška liga atslenka kartu su senatve — tada tikrai žmogus vargsta. Vienas labai geras senatvės palengvinimas yra užlaikyti

neprisikrėtusias arterijas. Jos turi būti neužkalkėjusios visame kūne ypač smegenyse, širdyje, inkstuose ir kojose. Apie kojų kraujagyslių (arterijų) priskretimą, tos ligos tvarkymą, čia nuodugniau prisiminsime.

Kojų arterijos priskrenta pamažu.

Žmogaus gyvenimui ilgėjant, chroniškas arterijų priskretimas nesukelia jokio negerumo žmogui. Todėl žmogus laiku nesuistvarko: toliau jis eina, kaip ejęs savo riebiu, apsvaigusiu, prirūkytu gyvenimo taku tol, kol vienos ar abiejų kojų arterijos priskrenta. Tada toks vidutiniškas sklerotikas, kiek pavaikščiojęs, ima skystis skausmais įvairiose kojų vietose. Gydytojai tokį sklerozės laipsnį kojų arterijose vadina kartkartėmis užėinančiu skausmingumu. Tokiam pacientui besikubęs gydytojas duoda vaistų — Arlidin tablečių ar Pavabid bei Cerospan kapsulių, ir liepia pas gydytoją lankytis kas savaitę. Taip paviršutiniškai sklerozę kojų arterijose gydant, pacientas nesulaukia nieko geresnio. Jo arterijų kojose priskretimas gausėja. Ypač žmogui rūkant, tas priskretimas kojų arterijų šuoliais, zovada lekia, gausėja ir kaip medžio šaknys vamzdžius, kaip kalkės rūkančiojo ir riebalus mėgstančiojo arterijas pagreitintai užkemša. Vamzdžiai žemėje gali specialiu grąžtu už 60 dolelių išvalyti — tik retais atvejais priseina už pusę tūkstantinės žaliukų iškasus žemes naują vamzdį dėti. To negali padaryti su priskretusiomis kojų arterijomis: né milijonierius už visą savo turtą negali visame kūne priskretusių arterijų pakeisti naujomis. O ką čia kalbėti apie mūsų šokus. Užakusi arterija nepristato kojai kraujo; įvyksta kojos mirtis, gangrena. Visi apie ją girdėjote — tik manome, kad ji neatsitiks. Už tai kiekvienas pučia dumą toliau, šaukiasi kojų giltinę pas save vis energingiau.

Cholesterolis — didžiausias kaltininkas.

Cholesteroliu kojų arterijų užakimas (kitaip vadinamas arteriosklerotiniu arterijų užakimu) reiškiasi dažniausiai. Net 95 proc. visų kojose arterijų priskretimų yra užkimšimas jų cholesteroliu. Tabako rūkymas labai prisideda prie paspartinimo užakimo. Lieka dar penki nuošimčiai užakimų kojų arterijų ne dėl cholesterolio kaltės. Tos kitos kojų arterijų priskretimo šešios priežastys yra sekančios. 1. Užsikemša kraujo krešuliais mažos arterijos. Kitaip dar toji liga vadinama Burgerio liga (Buerger's Disease). Ji tik tabaką rūkantiems pasitaiko. 2. Arterijų uždegimas. 3. Arterijų sužalojimas. 4. Vietinio arterijos išsiplėtimo užsikimšimas kraujo krešuliu (thrombosis). 5. Išilginis plyšimas arterijos sienelės. 6. Chroniškas kraujotakos kojose sumažėjimas po aštraus kojos arterijos užsikimšimo iš kitos kūno dalies atneštų kraujo krešulių.

Petras Pakalnis

TREČIOJI PORTUGALIJOS VYRIAUSYBĖ

Kaip jau anksčiau buvo rašyta, tarp 1910 ir 1926 metų Portugalija turėjo net 40 vyriausybų. Atrodo, kad ir po paskutiniosios revoliucijos, įvykusios šių metų balandžio mėnesį, Portugalija eina tuo pačiu keliu, nes per pusę metų susilaukė trečios vyriausybės.

Balandžio mėnesio revoliuciją įvykdė jauni karininkai. Nuvertę diktatoriaus Caetano valdžią, jie paprašė generolą Spinolą eiti prezidento pareigas ir paruošti kraštą rinkimams. Spinola paskyrė Palma Carlos premjeru, kurio vyriausybė išsilaukė tik 3 mėnesius. Šiam atsistatydinus, premjeru buvo paskiestas Santos Gonçalves. Spinola norėjo praveisti rinkimus liepos mėnesį, nes tikėjosi juos laimėti ir sustiprinti savo galią. Bet tam buvo priešingi karininkai. Bijodamas, kad karininkai nesuktų per daug į kairę, Spinola pradėjo kreiptis į taip vadinamą „tylinčią daugumą“, kad ji pabustų ir gintųsi nuo totalitarizmo. Totalitarizmu jis suprato gerai organizuotą komunistų partiją. Matydami ekonominį nuosmukį, pasituri Portugalijos piliečiai pradėjo planuoti demonstraciją, kuri turėjo sustiprinti prezidento Spinola poziciją. Milžiniški plakatai, paruošti „tylinčios daugumos“ atstovų, buvo klijuojami ant Lisabono namų. Sutartą dieną autobusais ir traukiniais žmonės pradėjo važiuoti į Lisaboną ir demonstruoti prieš prezidento rūmus. Bet ir kairieji nesnaudė. Ant „tylinčios daugumos“ plakatų jie klijavo iltis ir svastikas. Ministeriai ir užsienio diplo-

Plaukite rankas po skaitymo

Viena JAV laboratorija, tirianti aplinkos užteršimą, nustatė, kad švino junginiai ir kitų spalvotų metalų nuodingi deginiai patenka į miesto dulkes... iš žurnalų puslapių.

Kai kurios mikrodalelytės dėl didelės koncentracijos darosi labai toksiškos, nuodingos. Taigi, pataria specialistai, plaukite rankas prieš pietus ir ... pavartę ar paskaite iliustruotus žurnalus.

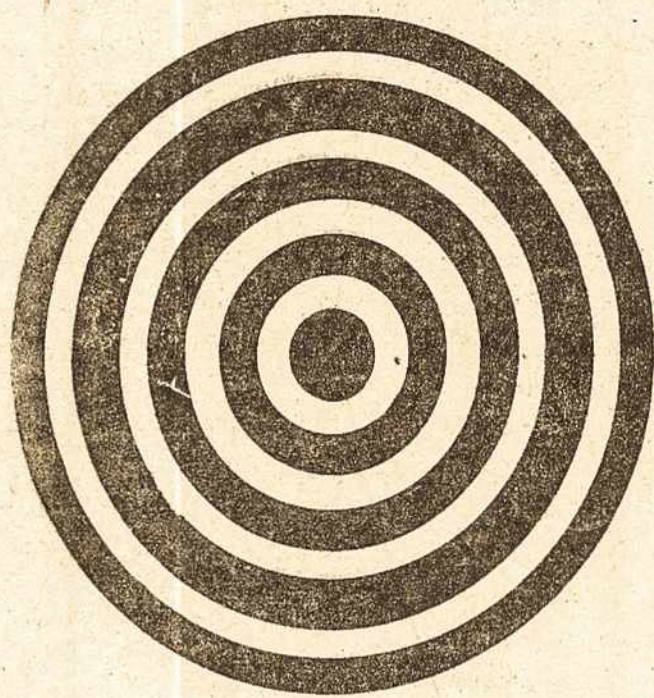
matai įspėjo Spinolą, kad, prisidengdami šia manifestacija, senjo režimo šalininkai ruošia perversmą ir nori atstatyti buvusią diktatūrą. Jie taip pat tvirtino, kad dešinieji ekstremistai nori nužudyti prezidentą ir premjerą, sukelti krašte chaosą ir pagrobti valdžią.

Bijodamas pilietinio karo, Spinola paprašė demonstrantų išsikirstyti, o karininkai užblokavo kelius į Lisaboną ir pradėjo tikrinti automobilius, ar juose nevežami ginklai. Apie 250 senjo režimo šalininkų buvo areštuota. Bet kairiesiems karininkams to neužteko. Jie paprašė Spinolos atleisti iš juntos tris konservatyvius generolus. Prezidentas atsisakė ir nutarė atsistatydinti. Jo pareigas perėmė generolas Costa Gomes, senas Spinolos draugas ir antrasis juntos narys.

Tarp prezidento Spinolos ir premjero Gonçalves visuomet buvo nuomonių skirtumas. Prieš prezidento valią ministrų kabinetas leido visoms partijoms laisvai organizuotis. Spinola norėjo praveisti kolonijose plebiscitą, kad žmonės pasisakytų, ar jie nori nepriklausomybės. Prieš jo norą Gvinėja jau gavo nepriklausomybę, o Mozambikas ją gaus ateinančių metų birželio mėnesį. Tuo tarpu buvusią koloniją valdo vietinė vyriausybė, kurios daugumą sudaro negrai. Spinola buvo nusiuntęs į Angolą delegaciją, kuri su vietos biznieriiais ir žymesniais žmonėmis turėjo aptarti nepriklausomybės klausimą. Dabar toji delegacija yra atsaukta.

Užsienio žurnalistai mano, kad naujas Portugalijos prezidentas ir premjeras Gonçalves sutars. Savo laiku Costa Gomes buvo generalinio štabo viršininku, o jo pavaduotoju — gen. Spinolą. Kai pastarasis išleido knygą, kad kolonijose vedamas beprasmiškas karas, Costa Gomes palaikė savo viršininką ir abu buvo atleisti. Sakoma, kad naujas prezidentas yra geresnis politikas už gen. Spinolą. Bet tikrasis paskutiniųjų Portugalijos įvykių laimėtojas yra premjeras Gonçalves. Tačiau negalima tvirtinti, kad Spinolos žvaigždė būtų nusileidusi. Jis turi daugelio karininkų, ypač vyresniųjų pasitikėjimą. Juo pasitiki ir pačios masės, kaip parodė paskutiniosios demonstracijos prieš prezidento rūmus. Atsiveikindamas ir atsistatydindamas, Spinola pasakė kalbą, sukritikavo kai kuriuos vyriausybės darbus ir pranašavo, kad Portugalijos vyriausybė, eidama pasirinktu keliu prieš ekonominio chaoso ir anarchijos, bei naujos vergijos formas. Už ką dauguma Portugalijos piliečių pasisakys, tai parodys ateinančių metų kovo mėnesio rinkimai.

LIETUVIŲ TAUTINĖ MUZIKA

Skudučius įvairiose Lietuvos dalyse vadindavo dar ir skurdutėmis, skurdučiais, skudais, tutučiais, tūteklėmis ir net daudytomis arba dautytėmis.

Skudučiai paprasti, primityvūs. Juos lengviausia būdavo daryti iš skėtinių (tuščiavidurių) augalų: builio, garšvos (bet tokie nepatvarūs, išdžiūva, pakeičia toną arba suskyla) ir nendrės. Tuos augalus žmonės net vadindavo dar ir rūkmedžiais, skudutmedžiais, skudučių kambliais (kamblis — augalo stiebas, kamienas) arba tiesiog skudučiais.

Skėtinis augalas supiaustomas pagal bamblius (bamblys — augalo stiebo sunėrimo, suaugimo vieta, narelis) — tai skudučio dugnas, o kitas galas iš abiejų pusių ikypai nupiaunamas.

Stipresni sk. daromi iš uosio, klevo ar šaltekšnio (skirpsto). (Yra buvę ir skardinių skudučių).

Imamas lygaus medžio kamienas, supiaustomas į nevienodo ilgio gabalus, nes ilgas sk. duoda žemą, o trumpas — aukštą toną. Gabaluose išgrežiamos gražtais — arba išdeginamos karšta geležim — skylės, bet ne iki galo, nes reikia palikti dugną.

Kartais meistrai išgreždavo visą dūdelę ir ikišdavo slankiojanti derinimo kamštį. Gavus pageidaujamą toną, kamštis buvo arba paliekamas, arba išimamas ir jo vietoj įkalamas pastovus kamštis. Darydavo dar ir taip: gavus atatinamą garsą, dūdelę ties kamščiu nupiaun-

davo; kiti tačiau dūdelės netrum-pindavo, bet kamštį tai labiau istumdavo, tai ištraukdavo, jei reikėdavo sk. derinti. Sk. apdroždavo, apdailindavo; kiekvienas skudutis duodavo tik vieną garsą. Pagal vieną skudutį — ilgą arba trumpą — priderindavo kitus. Žemo tono ilgieji dažniausia storesni už aukšto tono trumpuosius.

Derindami sk. meistrai dažnai pasikviesdavo padėjėjus ir padalindavo jiems sk. Paskui jie iš šalies klausydavosi, kaip sk. taria — skamba, derinasi. Suderintus sk. pažymėdavo ramteliais drūtgalų — pirmąjį sk. vienu ramteliu, antrąjį — dviem ramteliais, ir t. t. — arba skaičiais, o vėliau jau chromatinės gamos raidėm. Senais laikais gaidoms, jei jų būdavo, irgi vartojo skaičius.

Sk. turėjo vardus pagal atliekamas partijas. Kartais vienas žmogus pūsdavo ne vieną, o du sk.; buvo atsitikimų, kada 3 pūtėjai grojo po 2 sk.

Sk. tuo nepaprastai idomūs, kad, skudučiuojant keliems asmenims, gaunama daugiabalsė spalvinga harmonija. Pano fleita, kuri sudaryta iš surištų dūdelių, pučiama vieno žmogaus; tuo būdu melodija viembalsė.

Skudučių komplektui reikia 5-6 sk., bet jų gali būti ir 8.

Buvo skudučių, kurių pučiamasis galas dvigubai plonesnis už kitą galą.

Žmonės seniau mokėsi skudučiuoti ne iš gaidų, o tik iš klausos. Garsų ilgumui ir pauzoms pažymėti

jie vartodavo tam tikrus skiemenis ir žodžius, pamėgdžiojančius pučiamąją melodiją. Jie sakydavo: "Tu pūsk pirmuoju sk. ti-ti-tiū-ti-tiut, aš antruoju pūsiu tiūt-ti-tiūt, o jis trečiuoju kvėpuos a-pu, a-pu, aa-pū", ir t. t. Čia a reiškė aštuntinę pauzą, pu — aštuntinę gaidą; aa — ketvirtinę pauzą ir pū — ketvirtinę gaidą. Panašiai muzikantai mokydavosi ir pūsti ragus ir daudytes.

Kai skudučiuodavo sutartines arba dainas, ritminių skiemenų nereikėjo: juos atstodavo sutartinių ar dainų žodžiai.

Yra žinių, kad ir moterys pūsdavo ragus ir skudučiuodavo.

Paprastai skudučiuojama pagal griežtą, pastovų ritmo, maršo tempą, todėl sk. muzika labai tinka žygiuojant.

Kadise merginos per Šeštines, sekmadienį po Šeštiniu, per Sekmines ir Devintines išgindavo anksti rytą gyvulius, kad piemenys iki pusryčių galėtų pamiegoti.

Tuo metu bernai grįždavo iš naktigonės ir sutikdavo merginas su ragais, skudučiais, su lumzdeliais.

Per piemenų šventę, Sekminių antrąją dieną, moterys ateidavo "ratuotos": su sūriais, kiaušiniiais, dešromis. Klojime arba daržinėje suėdavo dideli ir maži, valgydavo, gerdavo, dainuodavo, giedodavo, šokdavo, skudučiuodavo ir ragus pūsdavo. Vienur skudučiuodavę net iki 25 skudučių kartu.

Per Jonines ir Petrines irgi neapsieidavę be ragų ir skudučių. Jie buvo vartojami ir per rugiapiūtę, ivairių darbų talkose. Kai tik susirinkdavo žmonių, ypač jaunimo, suskambėdavo dainos ir liaudies instrumentų muzika.

GRUPO RŪTELĖ

Mais uma véz, o grupo demonstrou suas atividades culturais.

No dia 26-10-74, fêz uma apresentação no Colégio Est. Prof. Américo de Moura (CEPAM), obtendo sucesso.

Sob a direção de Roberto Bilevičius, os pequenos alegres e sorridentes, participam de um modo significativo: de mostrar a cultura e os costumes lituanos, mantendo portanto a tradição lituana.

Roberto Bilevičius agradece a participação dêsses jovens e aos nossos incentivadores que muito tem nos ajudado, nos referimos -à Dna. Eugenia e Vitor Bacevičius, Dna. Maria Berbel e à todos os pais de nossa juventude.

Antanas Aleknavičius

GRUPO DE ESPORTES.

O grupo, vem se exibindo muito bem, defendendo a colonia lituana, representada pelo grêmio São Miguel.

Tivemos duas partidas, sendo que uma fomos jogar em ATIBAIA, onde o grêmio venceu o clube local e a segunda contra a A Pirelli há duas semanas passadas, onde obtivemos um resultado favorável, vencemos por 6 pontos a nosso favor.

Agora a equipe se inscreveu para os jogos do Grande São Paulo.

Pedimos através dêsse anúncio, que haja um incentivo para o basket-ball que vem mantendo através de tempos sucessos. Contamos com a sua colaboração.

A. Aleknavičius.

AO NOSSO COORDENADOR.

Lembramos que no dia 29-10-74, o nosso coordenador Pe. Hermann Sũlcas completa mais um ano de vida.

Os grupos: Escoteiros, danças (Rūtelė) e Esportes (G.S.M) lhe deseja os mais sinceros votos de felicidade e sucesso a mais do que ele já tem praticado.

Sua participação dentro da colonia Lituana do Brasil, apesar de pouco tempo, revolucionou um interêsse geral, nos trazendo novos conhecimentos e grandes incentivos para mantermos a tradição lituana.

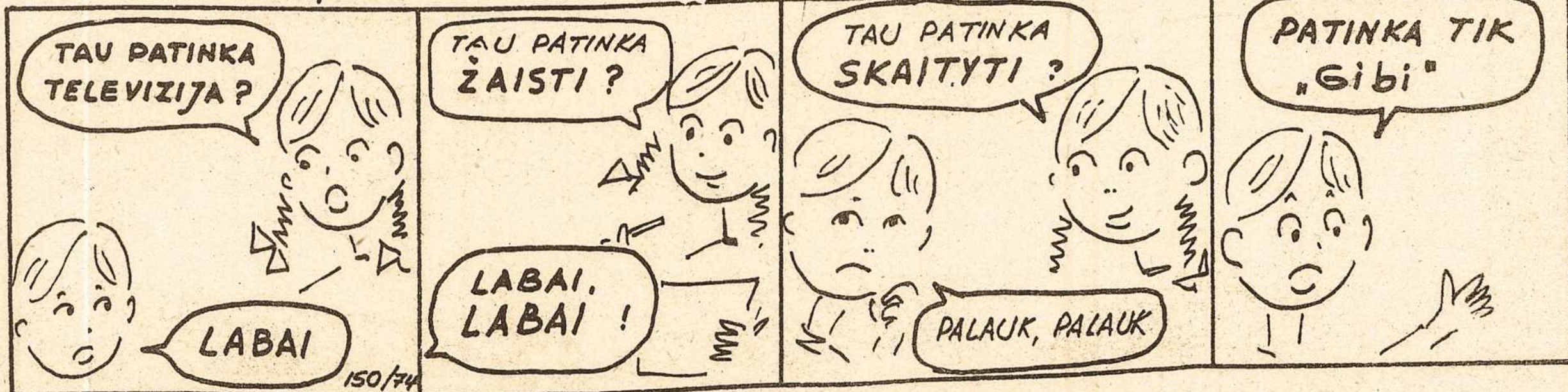
Mais uma véz o felicitamos e pedimos a Deus que lhe proteja fazendo com que seus planos sejam realizados como até agora tem os feito.

A. Aleknavičius.

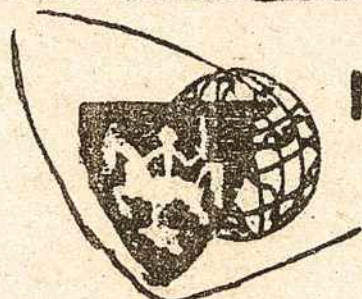
P K Š L T O E G J X S B S Tarp šių raidžių atraskime
 O F D S A D O U I W A A A Sniegas, Uodas,
 Z C M A M A L N P R L L T Gandras, Mama,
 N Š B G A N D R A S K K N Skautė, Prezidentas,
 A H Ė E L Ž A Š A Ė N Y E Rūta, Kėdė, Skautas
 R C S I H Ū M T P K E G D Palapinė, Ženklas,
 N I T N R O U G O D Ž L I Lankymas, Gairelė, Miškas,
 M J Z S K A U T Ė U B A Z Valgykla, Sesė.
 W F N Ė K M I Š K A S V E
 L A D S A M Y K N A L Š R
 C Ė S E S Ė N I P A L A P
 G A I R E L Ė Š P A T Ū R

← Raidyną paruošė: A. Zalatoriūtė, "Birutės" d-vė, Aušros Vartų t.

IRUTĖ ir KĖSTUTIS

D. BASTYS

III PASAULIO LIETUVIŲ JAUNIMO KONGRESAS

TERCEIRO CONGRESSO MUNDIAL DA JUVENTUDE
LITUANA Rua das Glórias, 927-9 - Vila Bela - 03147 São Paulo, SP
- Tel (011) 63-5723, 274-0934

SVARBESNI DAVINIAI APIE KONGRESA

Kada įvyks kongresas? - Pasaulio Lietuvių Jaunimo trečiasis kongresas įvyks 1975 metų pabaigoje ir 1976 metų pradžioje.

Kur įvyks kongresas? - Kongreso atidarymas 1975 gruodžio 20, jaunimo stovykla, sporto šventė (gruodžio 22-28) įvyks Argentinoje. Talentų vakaras ir šokių šventė Montevideo gruodžio 28-29). Brazilijoje kongreso programa prasidės Naujųjų Metų sutikimu gruodžio 31 ir baigsis studijų savaitė jaunimui sausio 1 - 6 dienomis.

Kas yra Jaunimo kongresas? Tai viso laisvojo pasaulio lietuvių jaunimo atstovų suvažiavimas, su svečiais ir visuomene. Pirmasis įvyko Jungtinėse Valstybėse 1966 metais, antrasis 1972 metais JAV-se ir Kanadoje.

Kas ruošia Jaunimo kongresą? Jaunimo kongresą ruošia visi lietuviai, o ypatingai Brazilijos, Argentinos ir Urugvajaus.

Ar jau veikia kokie komitetai? - Brazilijoje veikia Brazilijos Jaunimo kongreso komitetas, sudarytas iš organizacijų atstovų, vietovių ar bairų atstovų komisijų atstovų. Tokie pat komitetai veikia Argentinoje ir Urugvajuje

Visus tris kraštus jungia III PLJK komitetas, kurio nariais yra keturi jaunuoliai iš Brazilijos. Šiaurės Amerikoje yra KONGRESUI REMTI KOMITETO centras, kurį sukviė Pasaulio Lietuvių Bendruomenė.

Kiek bus kongrese dalyvių? Kol kas niekas tikrai nežino. Manoma, kad iš Šiaurės Amerikos atskris bent du lėktuvai (300 asmenų, jaunimo ir svečių). Ruošdami kongresą, komitetai mano, kad gali būti apie 400-600 dalyvių, ne skaitant plačiosios visuomenės Argentinoje, Brazilijoje, Urugvajuje.

Iš kur atvyks jaunimas? - Pirmajame ir antrajame kongrese (1966 ir 1972 buvo lietuvių jaunimo iš: Šiaurės Amerikos (Jungtinės Valstybės ir Kanada), Pietų Amerikos (Argentina, Brazilija, Kolumbija, Urugvajus, Venezuela), Okeanijos (Australija, Naujoji Zelandija) Europos (Švedija, Vakarų Vokietija, Anglija, Prancūzija, Belgija, Italija, Austrija, Šveicarija).

Kokia bus kongreso programa Brazilijoje? Jaunimui ir visuomenei bendrai numatyti šie parengimai: fotografijų ir meno parodos, mažoji tautinių šokių šventė su 200 dalyvių, tautinių šokių ir muzikos koncertai, Naujųjų Metų sutikimas, Kongreso uždarymas, pamaldos, apeigos prie Ipirangos paminklo, paskaitos ir diskusijos visuomenei ir

Jaunimo posėdis

Vietoj pramatytos studijų dienos spalio 27, šv. Kazimiero parapijos patalpose nuo 16 iki 19 val. buvo svarstomi įvairūs einamieji Jaunimo kongreso ruošos reikalai, ypatingai apie Pietų Amerikos studijų savaitę, kuri įvyks netoli Montevideo, Urugvajuje nuo 1975 metų sausio mėnesio 4 iki 12 dienos.

Organizacijų atstovų posėdis

Jaunimo namuose spalio 11 įvyksiamame posėdyje dalyvavo tik aštuoni asmenys. Posėdį pravedė Brazilijos JK komiteto valdybos narys Arūnas Steponaitis.

Vila Anastacio dr. Jono Basanavičiaus mokyklos globėjų būrelio vardu Petras Žarkauskas žadėjo Jaunimo kongresą paremti 1.000 kruzeirais lėšų vėjui, ir taip pat padėti parūpinti nakvynių toje apylinkėje. Minėjo, kad daug lietuvių iš V. Anastacio išsikraustė, bet jaunimą apjungti šiuo metu stengiasi Geny Žarkauskaitė.

Kun. Juozas Šeškevičius buvo nuomonės, kad nedaug iš šiuos organizacijų atstovų ir bairų atstovų posėdžius ateina, kadangi neesama aiškių uždavinių, o tik pranešimai apie kongreso ruošą. Jis siūlė organizacijų/bairų prašyti surinkti tam tikrą lėšų ir nakvynių skaičių, talkinti jaunimui, kuris ruošiasi kongreso kultūrinei programai.

Iškilo siūlymas, kad jaunimas eitu po namus ir rinktu Kongreso anketa

jaunimui ir kiti renginiai Jaunimo atstovai apie 200. dalyvaus studijų savaitėje prie Campinas sausio 1 - 6 dienomis. Kongreso metu ir po kongreso svečiams iš kitų kraštų bus ekskursijos į idomas Brazilijos vietas.

kuri buvo per Mūsų Lietuvą, parapijaitais būdais išdalinta. Būstinė skambino šimtui šeimų, prašydama anketa-sugražinti. Organizacijos ligi šiol beveik neįteikė nė vienos anketos iš savo narių tarpo, nors pačios liepos mėnesį anketa patvirtino ir žadėjo ją išplatinti.

Kongresui propagandos skleisti Vilma Žvingilaitė siūlo kultūriniame televizijos kanale (Canal 2) suruošti pusvalandžio programą su šokiais, dainomis pokalbiais.

Sekantis organizacijų ir bairų atstovų posėdis kviečiamas Jaunimo namuose lapkričio 8 d., penktadienį, 20 val. Jame dalyvaus komisijų atstovai ir Brazilijos JK komiteto valdyba.

Jaunimo studijų diena

Sekanti studijų diena, kurioje jaunimas ruošiasi kongreso programai, numatyta gruodžio 7-8 savaitgaliui gamtoje. Vieta ir kitos žinios bus praneštos vėliau.

AGENDA DO CONGRESSO

Novembro

Dia 8 Reunião dos representantes das sociedades, das comissões e dos bairros, na Casa de Juventude, Vila Zelina, às 20 horas.

Dezembro

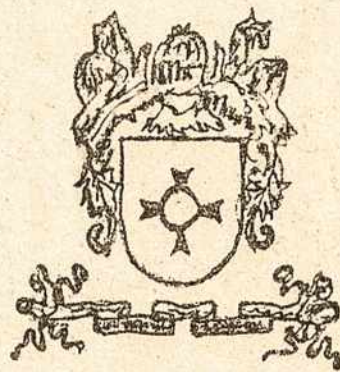
Dias 7-8 Dias de Estudo, fora de São Paulo.

Dia 1º Termina a inscrição para a Semana de Estudos (Uruguai)

Dia 9 Chega a São Paulo o vice-presidente da Comunidade Mundial Lituana, Romas Kasparas para tratar do Congresso.

Janeiro

Dias 4-12 Semana de Estudos perto de Montevideo, Uruguai.

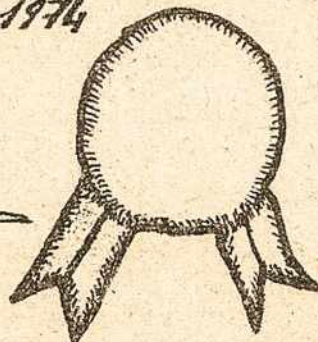
A Ordem da Solidariedade, reconhecida de Utilidade Pública pela Lei nº 41-C, de 17 de julho de 1967, de acordo com o Art. 15º de seu Estatuto, pelo seu Presidente,

Confere o grau de **Homenagem** da Cruz de Mérito Cultural, registrada no Ministério da Educação e Cultura, sob o nº 41.374/67, de acordo com o Decreto Federal 9083, em nome de **Grupo de Danças Folclóricas Lituanas "Dėnuos Ansamblis"**

Reconhecendo seus dotes intelectuais, de bondade, de honra e de amor a humanidade.

É presente Diploma fixo inserido no Livro de Registro da Ordem, sob o nº 366. Dado, passado e selado na cidade de São Paulo, Brasil, aos 11 dias do mês de outubro de 1974

*Stasius
Giedraitis*

*Luiz S. Dourado
Chanceler*

Literatūra * Dailė * Mokslas

SOVIETINĖ PERIODIKA LIETUVIŲ KALBA

(tęs. iš pr. nr.)

BALTIJA (iš pr.nr.)

Mūsų šimtmečio pradžioje pradėta tirti Baltijos jūros biologines ir chemines savybes. Dabar beveik visi mokslininkai mano, kad didžiausią žalą Baltijos jūrai daro žmogus, negailestingai ją eksploatuojantis.

Septintą dešimtmetį pasigirdo pirmieji pavojaus signalai: septynios Pabaltijo valstybės kasmet išpila į jūrą daugiau kaip 1,2 milijono tonų medžiagų, absorbuojančių deguonį, ir apie 14 tonų fosforo.

Baltijos jūros gyvūnijos pasaulis jau smarkiai apnuodytas. Žuvų, paukščių, ruonių organizmuose aptinkama DDT, dieldrino ir kitų nuodingų medžiagų, o chloro angliavandenių koncentracija 10 kartų viršija lygį, užregistruotą Šiaurės jūroje arba Atlante. Negyvų jūros erelių riebalų sluoksnyje mokslininkai aptikdavo iki 2,5 gramo DDT kiekvienam riebalų kilogramui, o jų kiaušinių lukštai būdavo tokie trapūs, kad sukiauždavo beperint paukščiukus.

Švedijos, Danijos, Suomijos pakrančių vandenyse sugautos žuvis turėjo tokį nuodingų sunkiųjų metalų, pavyzdžiui, gyvsidabrio kiekį, kad plačiausiuose rajonuose teko uždrausti žūklę. Išmirė ištisos paukščių kolonijos. O kokių ilgalaikių pasekmių žmogaus organizmui gali turėti gyvsidabris, žinome iš Japonijos Minamatos pavyzdžio. Ten gimė dešimtys aklų arba luošų vaikų. Vis dėlto gyvsidabrio junginiai plačiai tebe naudojami, gaminant kovos priemones prieš kenkėjus žemės ūkyje, o taip pat popieriaus pramonėje.

Maisto bei celiuliozės pramonės nutekamieji vandenys absorbuoja daug deguonies ir neša su savimi daug maisto atliekų. Audringai besivystanti medžio apdirbimo ir popieriaus pramonė išleidžia šimtus tūkstančių tonų nutekamųjų vandenų, absorbuojančių deguonį. Tokios medžiagos, kaip ligninas ir celiuliozės pluoštai, stačiai „dusina“ dugno florą ir fauną.

Alina jūrą ir komunaliniai nutekamieji vandenys — neišvalytas pramoninių bei buitinių atliekų mišinys, greitai pūvantis, turtingas angliavandenių, fosforo. Jie taip pat absorbuoja deguonį, o be to, turi itin daug bakterijų ir virusų.

Mokslininkams kelia pavojų ir radioaktyvios atominės elektrinės atmatos ir jų šildomas vanduo.

Kopenhagoje ir kai kuriuose kituose Danijos miestuose kanalizacija išpila nutekamuosius vandenius į jūrą be valymo. Švedijoje jūra ir pakrantė labiausiai užterštos prie Stokholmo ir Goteborgo. Suomijoje daugiausia fekalijų išmetama arba be valymo, arba tik po pirminio valymo (smulkinimo). VFR komunaliniai nutekamieji vandenys paprastai išpilami nevalyti.

„Kai plauki Baltija, — rašo danas ekologas Akselis Elehameris, — turi brautis per šiukšles“. Net juokaujama, kad Baltijos jūroje dabar galima plaukioti be kompasu, orientuojantis į šiukšles.

Liubekietis higienos klausimų specialistas Helmutas Berntas viename pasitarime Bonoje pareiškė, kad Baltijos pajūryje reikėtų leisti rengti poilsio zonas ir stovyklautojus tik tada, kai bus patenkinamai išspręstas nutekamųjų vandenų klausimas.

Tačiau didžiausia grėsmė kyla žuvis.

tasa 8 psl.

Mažame ir glaustame savitarpinės informacijos segmente lietuviai tėvynėje gerai ir sumaniai verčiasi. Niekad nestokoja idomių, net retų lietuvių kultūros faktų ir atrifaktų. „Švyturys“, „Kultūros barai“ dažnai pateikia geros lietuviškos socio-kultūrinės lektūros, kuri sugeba išlikti už doktrinos ribų.

Ir kultūrinių reiškinių vertinimai būna platoki, tekiną mūsų smalsumą, teikia mums supratimą, kad ten taip ir būti tegali. Tai nėra komplimentavimas, bet apgailestavimas, kad tas savitas kultūrinis bruzdėjimas prilygintinas kūdikio tūpčiojimui gardelyje. Pro privalomą režiminę retoriką kai kada matome pažintinės reikšmės vertybių.

Kodėl taip? Visur apstu vilkduobių. Tai nuokrypūs ir liberalėjantį savarankumą. Tokios, vos pastebėjus jų kibirkštis, užpilamos uzbonais vandens. Pernai tokia nuokrypa „Kultūros baruose“ buvo grandyte išgrandyta. Ir kas tai per nuokrypos? Jų daug: flirtas su liberalėji-

mo tendencijomis, esteti-zavimas, dekadentizmas, apolitiškumas, miesčioniška moralė, neprincipingumas, nepilietiškumas, buržuazinis tonas, individualizmas, revizionizmas...

Žūt būt norima lietuviškumą sutapatinti su sovietiniu internacionalizmu. Visad išpėjančiai suskamba sena dogma: „nacionalinėje formoje — socialistinis turinys“. Atvirai pareiškė kritikas K. Ambrasas 1963 metais savo rinkinyje „Mintys“: „Esu giliausiai įsitikinęs, kad tai, kas kuriama šiandieną bus lietuviška, nacionališka, tik tai tiek, kiek tai bus tarybiška, internacionališka, komunistiška...“

SPAUDOS TECHNIKA

Spaudos technika yra ieidinio rūbai. Skurdžius mes turėjome „Auszros“ arba „Varpo“ tipografinius rūbelius, bet likome tų spaudinių dvasios įpėdiniais.

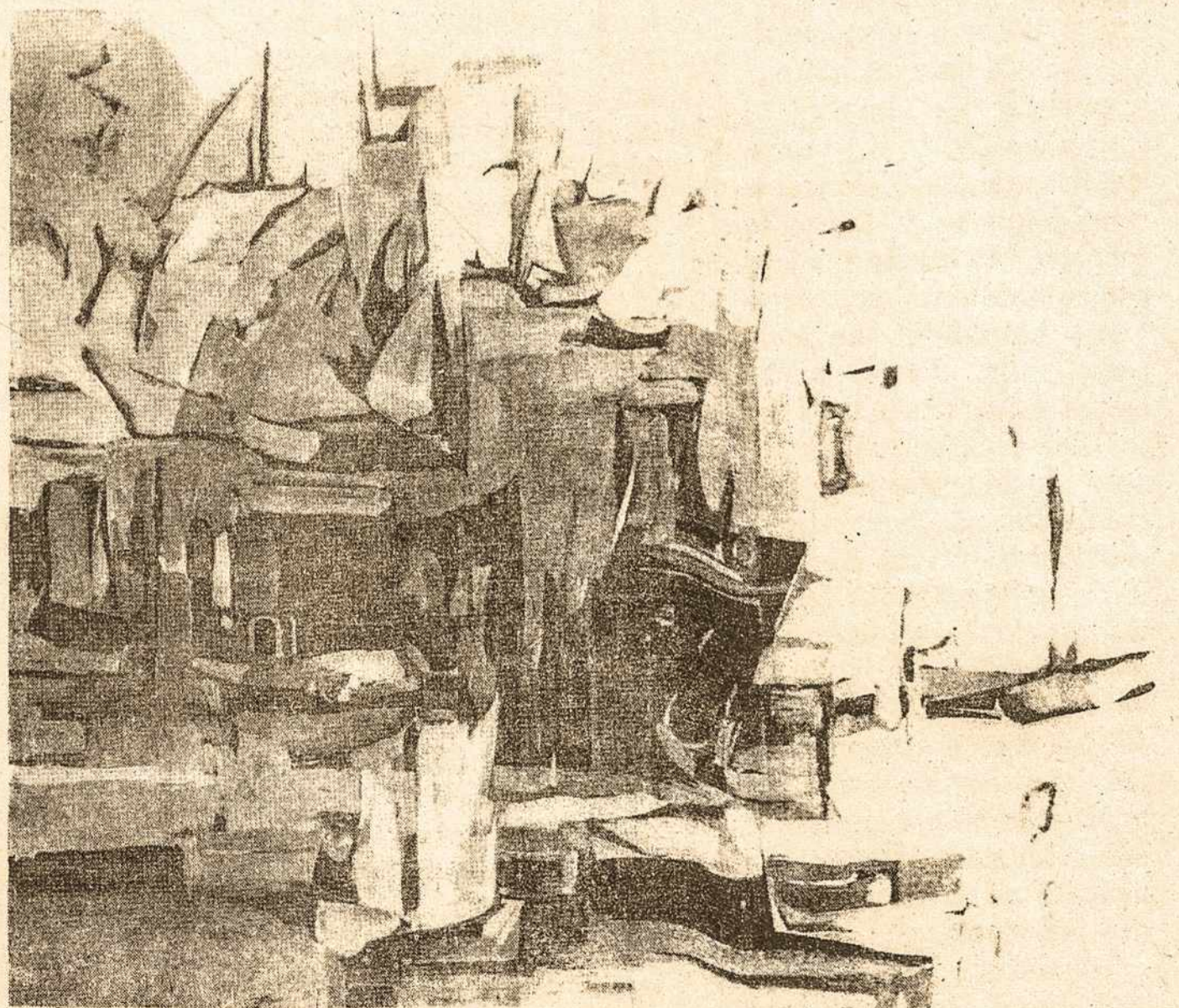
Tai yra istorijos tema. Sovietinė spauda lietuvių kalba stovi prieš mus dabartyje. Tai, sovietiniu posakiu, „dienos realija“. Tipografiniu arba spausdinimo technikos požiūriu sovietinė lietuvių kalba spauda nėra

ra vienoda. Žurnalų technika niekur nepasiekia tos ko-kybės, kuria didžiuojasi olandų, skandinavų, šveicarų spauda. Palyginimas imamas su mažųjų valstybių puikiu tipografiniu menu, kurio pavydi didieji. „Švyturys“, „Kultūros barai“, „Pergalė“ spausdinami gėrame popieryje. Bet mūsų standartais tas popieris persunkus. Matyti, plonas ir neperšviečiamas popieris sovietuose dar negaminamas. Bet kapitalistinio pasaulio išradingumo čia nėra reikalo vaikytis. Juk spaudinių transporto apmokėjimo problemų kaip ir nėra. Valdžia leidžia leidinius, valdžia juos savo priemonėmis išvežioja.

Daugtiražiniai „Tiesa“, „Komjaunimo tiesa“, „Valstiečių laikraštis“ paklojami ant palyginamai blogo, puraus popierio. Petitas, smulkusis šriftas, kuriuo dedamas visas tekstas, sumurzi-na bendrą išpūdį. Nepataiso reikalo kartais naudojamos papildomos antgalvių skilčių, spalvos. Raidės tįžta. Spalvos užbėga ant teksto. Nuotraukos neaiškios. Savaitraštis „Literatūra ir menas“ netgi nesusegamas,

tasa 8 psl.

S. Mercedes

Prie vandenyno

VĒRGĪJOS KRYŽKELIUOS

Stefanija Rūkienė

MALIARIJA

Po pietų pradėjo mane krėsti šaltis. Nuėjau pas Bronę Gintaliene, temperatūros pamatuoti. Ogi keturiasdešimt laipsnių ir drebu ne juokais. Kai sužinojau temperatūrą, dar blogiau pasidarė.

Papietavęs šeimininkas išėjo į darbą. Jam išėjus, šeimininkė liepė man užsilipti ant krosnies ir pasišildyti. Krosnis šilta. Guliu ant karštų plytų, o mane drebulys krečia ir tiek. Šeimininkė linguoja galvą ir sako, kad aš greičiausia sergu maliarija, nes kas tik čia atvažiuoja, tas turi šia liga persirgt. Ji mane perspėjo, kad jos vyras labai nepakenčia ligonių ir pridūrė:

— Kol mano vyras bus namie, tai lovoje negulėk. Jam išėjus į darbą, galėsi vėl atsigulti.

Keistas žmogus. Gal jis niekada neserga. Taip ir nesužinojau, kodėl jis neapkenčia sergančių. Šeimininkė, jei kada susirgdavo vyrui sugrįžus į namus, visuomet atsikeldavo, jam nesiskųsdavo ir apie ligą nė žodeliu neužsimindavo. Visokių keistuolių esama pasaulyje.

SOVIETINĖ PERIODIKA LIETUVIŲ KALBA

(iš 7 psl.)

nors yra kaip ir žurnalo kategorijoje.

PROGNOZĖ?

'Pergalė', 'Kultūros barai', 'Literatūra ir menas' liudija apie nepilnai išsemiamą intelektualinę potencialumą sovietinėje lietuvių visuomenėje. Tai dėl lietuvių aklimatizacijos ir jos santykio su politiniu klimatu. Ką randame, branginame – tai atsparumo dokumentas. Dėl to šie žurnalai, kad ir kaip kas juos neigtų mūsųose, yra lietuviškų kūrybinių nuveikių registracija. Juose, aišku, nerasi nieko, kas spurda lietuviško eventualaus 'samizdato' ženkle. Juose yra ir trupinėliai iš 'buržuazinės' išėivijos nuveikių. Kaip jau tarta, ta 'priešiškoji' išėivija vis privalo stovėti už pažinimo galimybių. Gi tos skeveldrėlės, kurios pasirodo, skirtos arba parodyti išėivijos 'skurdeiviškumą', arba nuolankus patapnojimas ko kiam išėivėliui už 'susitaikėliškumą' su sovietinės spaudos principais.

Komiškai glorifikuojama 'pažangioji' išėivija ir menkučio jos bruzdėjimo fakto

pristatymas pavirsta 'šlovingu' reiškiniu. Nenuostabu ir tradicingai! Netolimoje praeityje su prožektoriais ieško faktų ir asmenų, ant kurių stato 'rodymų' miržus: tauta visad siekusi ... dabartinės santvarkos!

Toks yra sovietinės lietuvių periodikos vaizdas kaip bendroje visasajunginėje paramoje, taip (siaura prasme) lietuviško išžiūrėjimo orbitoje. Yra elementų, kurie parbloškia savo nelogiškumu; yra dalykų, kurie sukelia sarkazmą; yra davinų, kurie provokuoja mūyse baidų pasitenkinimą tautiečių tėvynėje sumanumu, jų ekvilibristiniais gabumais, jų aklimatizacija tautinio genocido akivaizdoje.

Kaip klosis reikalai ateityje? Ar imanoma evoliucija į liberalėjimą? Ar realu galvoti apie labai atsargų lietuvišką revizionizmą?

Tų klausimų akivaizdoje prisimename, kad visa ten spauda yra kompartijos arba kompartijos kontroliuojamų kolektyvų leidžiama. Cenzūros slėgtis. Vadų posakiai kotiruojami evangelišku dogmų svoriu.

Prisimintina, kad 1920 metais vasario mėn. 'Pravdoje' Leninas rašė: "Argi mes negalime tapti tikra valdžia ir užsmaugti buržuazinę spaudą?"

(1920 metais, vienur kitur, dar rodėsi privačios iniciatyvos leidinukai. Tai

Visą naktį pragulėjau ant krosnies. Šaltis krečia, kaip krėtęs, nuo drebulio kalena dantys, niekaip negaliu sulaikyti. Rytą drebulys sumažėjo ir lyg geriau pasidarė. Prėš grįžtant šeimininkui atsikėliau ir nuėjau temperatūros pasitikrinti. Vėl keturiasdešimt laipsnių. Tai reiškia, kad rimtai sergu.

Bronės aplankyti atėjo akušerė Jasinskiene, nes ji vaikščiojo paskutines dienas ir laukėsi. Pasiskundžiau Jasinskienei ir apie savo ligą. Ji man pasakė, kad tikriausia bus drugys. Reikėtų gauti akrichino tablečių. Bet kur dabar jų gausi? Jasinskiene žadėjo kaime paklausinėti, gal kur nors ir gausianti. Kai krautuvėje visai nėra dažų, moterys tas tabletes vartoja skarytėms ir bliuskutėms dažyti. Akrichinas baltas medžiagas nudažo geltonai, todėl tų vaistų ir nėra krautuvėje. O man jie labai reikalingi, nes tikrai sergu maliarija. Tai jau antra Sibiro liga mane pasigavo.

Pavakary užėjo Karpenkienė ir paėmė pagalvę. Už ją atnešė tris kilogramus miltų, du kibirus bulvių ir tris litrus pieno. Pieną davinės po truputį. Taip ir man geriau. Tik labai gaila, kad bulvėms matuoti kibirai yra labai

buvo vis dar nerimstančių literatų pastangos kalbėti savo vardu, deklaruoti savo nuomones).

1963 metais ('Pergalė', Nr. 1) tarė Brežnevas, įveikęs tada Nikitą, bet dar nevirtas politbiuro soste: 'Mūsų šalyje nėra ir negali būti laisvės kovoti prieš komunizmą'.

Dekadai praėjus, 1974 metais ('Draugas', Nr. 97) Brežnevas tarė tvirčiau: "Ilgoje sovietų istorijoje daug kartų mėginta nukrypti nuo kelio sutrypti mūsų idealus. Tokiems faktams negali būti vietos mūsų žemėje".

Tardamas 'mūsų žemė' draugas Brežnevas turėjo galvoj ir Lietuvos teritoriją. Jo pakartotinu užtikrinimu, tenka pagrįsti šios apžvalgos pavadinimą "Sovietinė periodika lietuvių kalba".

Palietus prognozės temą, dar du mažus faktelius tenka pridurti. 1973 metais LTSR kompartijos centrinis komitetas išleido principinį nutarimą "Dėl socialistinio lenktyniavimo klausimo nušvietimo Lietuvos TSR spaudoje".

Šių metų gegužės 1 d. 'Tiesos' redaktorius Albertas Laurinčiukas, 'Literatūra ir menas' savaitraštyje, atbaigia sovietinės spaudos gairiavimą: "Sovietiniai žurnalistai turi žengti pirmūnų gretoje. Toks partijos nurodymas". (DIRVA)

maži, mažesni negu dešimt litrų talpos. Gerai gauti ir tiek. Dabar sergu, valgyti nesinori. Visa laimė, kad uogų turiu. Jos rūgščios, tai dar kiek jų užvalgau.

Vakare atėjo pasiuntinė ir pranešė, kad esu kviečiama raštinėn ir turiu tuojau nueiti. Eiti labai nesinori, nes niekada ten nieko gera neišgirsi. Temperatūra vėl pakilo ir visa drebu. Atsigulti ir negaliu, nes namie šeimininkas. Apsirengiau ir nuėjau raštinėn.

Prie stalo sėdi kolchozo pirmininkas, brigadininkai ir visi valdybos nariai. Vyrų kaip šunų veselijoje. Visi pikti ir pradeda mane imti nagan.

— Karo laikas. Reikia visiems dirbti dieną ir naktį, o tu nedirbi ir esi sabotažnikė. Tokius valdžia pataria sušaudyti. Esi blogas pavyzdys kitiems. Pasitraukei iš darbo – ir kitos darbininkės metė darbą ir išlakstė. Tau tas taip lengvai nepraeis.

Ilgai dar jie šnekėjo, rėkavo, kumščiais daužė stalą ir keikėsi. Vieni pavargdavo, juos pavaduodavo kiti. Rėkė kartu visi, rėkė pavieniui ir barėsi, vieni pro kitus prasikimšdami.

BALTIJA

(iš 7 psl.)

Žurnalas „Fišvaid“ rašė: „Po pussimčio metų Baltijos jūra taps kloakų jūra, vadinasi, ir mirties jūra ne tiktai navagai, bet ir kitoms žuvų bei gyvūnų organizmų rūšims“.

*

Perspėti apie pavojų, mokslininkai kelia savo reikalavimus. Nors kai kurie iš jų pastangas apsaugoti jūrą laiko iliuzijomis, nes pramonės (o tuo pačiu ir pramonės atliekų) augimas norom nenorom privers daryti didžiules išlaidas nutekamųjų vandenių problemai išspręsti, ir laiko jūros apsaugojimą nuo nešvarumų utopija, tačiau kai kuriais klausimais ekspertų nuomonės vieningos. Jie teigia, kad būtina skubiai pakeisti buitines bei pramonines medžiagas, turinčias fosforo: būtina uždrausti mesti iš laivų kietas atliekas ir pilti iš jų nutekamuosius vandenius trijų mylių zonos ribose; keleiviniai laivai privalo turėti nutekamiesiems vandenims tokio tūrio rezervuarus, kad galėtų pakankamai ilgai juos išlaikyti.

Kai kurių gelbėjimo priemonių jau imasi. Suomijoje sukurta nauja pramonės technologija, leidžianti išvengti sulfidų išmetimo į jūrą (jie sudeginami sausumoje). Baltijos pajūryje statomi arba planuojami įrenginiai vandeniu chemiškai arba biologiškai valyti. Šlezvige-Holšteine sukurta valymo įrenginiai. Devintame dešimtmetyje nevalyti vandenys į jūrą bus beveik nepilami.

VDR penkmečio plane numatyta skirti 100 milijonų markių atitinkamoms valymo priemonėms. Leningrade statomas nutekamųjų vandenių biologinio valymo įrenginys. Jis praleis 750 tūkstančių kubinių metrų vandens per dieną. 80 pramonės objektų ir miestų ruošiami hidrologinių kompleksų projektai. Be to, pastaruoju metu pradėta aprūpinti vadinamaisiais vandens-naftos separatoriais, su kurių pagalba jūra bus apvalyta nuo naftos.

Beveik visos Pabaltijo valstybės organizuoja patrulių tarnybas ir kateriais bei sraigtasparniais kovoja prieš pažeidėjus, teršiančius jūrą nafta.

Mokslininkai vieningai mano, kad Baltijos jūrai turėtų būti suteiktas specialus statusas. Būtina pasiekti, kad būtų visiškai uždrausta mesti į jūrą kietas atliekas, pilti naftą ir tepalus, mesti butelius ir plastikatus.

MŪSŲ ŽINIOS

PIRMI ĮSPŪDŽIAI AMERIKOJE

Kelionė naktį lėktuvu nėra kiek neįspūdinga, ypatingai, kai lėktuvas yra sausakimšai prikimštas. Bet išlipus Miami aerodrome, krenta akysna didelis skirtumas tarp Viracopos ir čia. Miami aerodromo patalpos milžiniškos, labai erdvios, švarutėlės, vietomis net kilimais grindys išklotos, oras atvėdinamas. Panašiai erdvus aerodromas ir Klevelande, kur mane pasitiko provinciolas Gediminas Kijauskas su Tėvu Leonu Zaremba. Vos spėjau pasisveikinti ir atiduot sanpauliečių jiems linkėjimus ir atsidūrėme lauke. Nagi, čia šalta besama. Šaltas vėjas skverbiasi per mano vasarinius drabužius. „Jau prasidėjo žiema“ – sako T. Leonas. Kitos dienos rytą jau regėjau gražiai sningant. Bet tas sniegelis išsilaikė tik vieną parą. Dabar jau vėl pakankamai šilta, apie 12-15 laipsnių.

Kadangi dar tebesu atostogose, tai rimtesnio užsiėmimo negaunu. Bet sekmadienį, spalio 20, teko giedoti sumą ir pasakyti pirmą pamokslėlį. Žiūrint į bažnyčią ir žmones, pusė širdies skaudėjo ir pusė džiaugėsi.

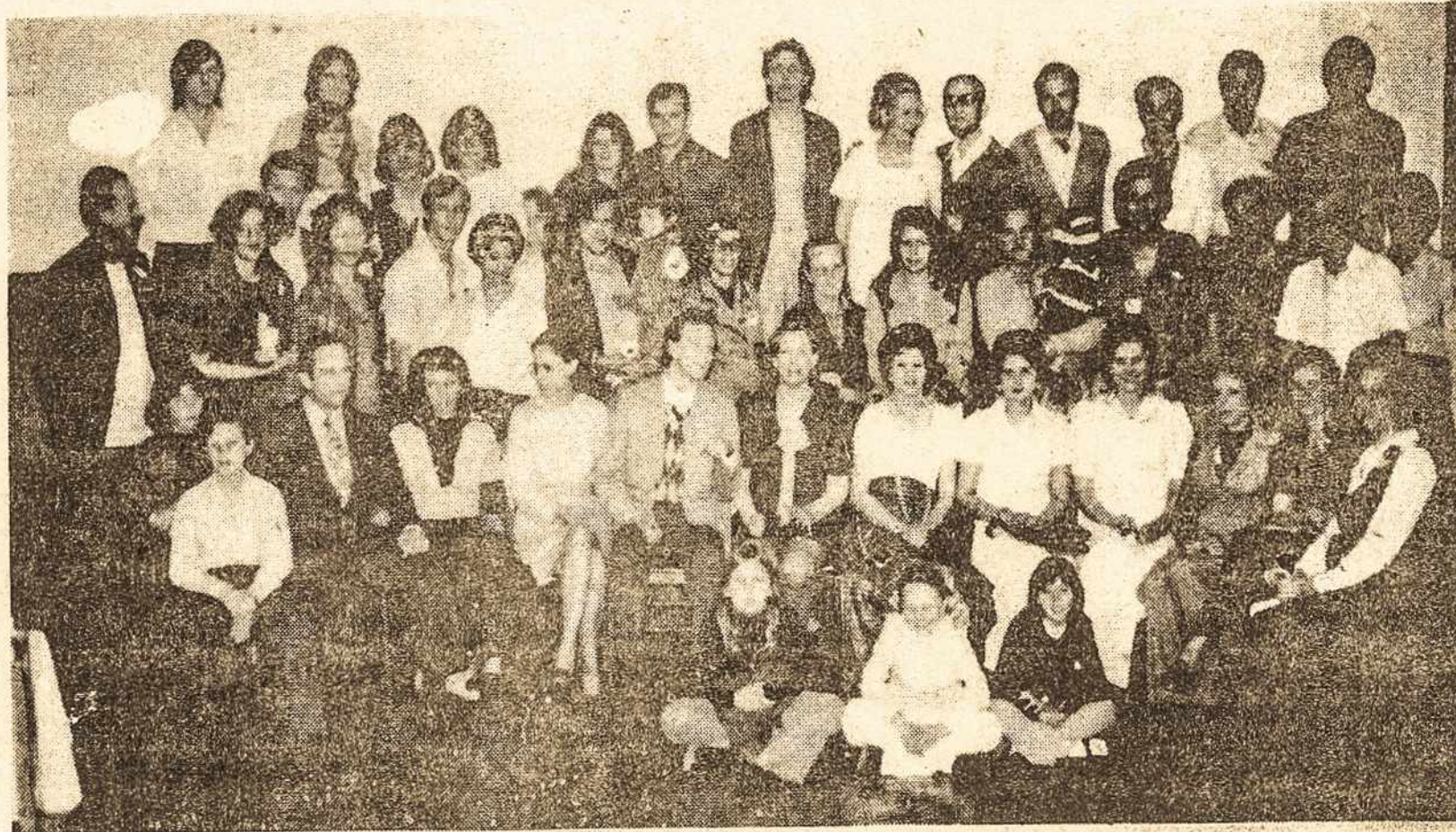
Pusė širdies džiaugėsi, nes erdvi bažnyčia beveik visa pilna. Tik vienas kitas suolas apytuštis. Ir ko jau seniai nebebuvo matęs, tai kad čia vyrų gal nemažiau kaip moterų. Ne tik senukų, bet ir jaunųjų. Ištisos šeimos. Su vaikais ir jaunimu. O komuniją dalyti teko net trims – du kunigai ir vienas parapietis vyras. Kaip gi nesidžiaugs širdis, tokius dalykus regėdama lietuvių parapilijoje.

Pusė širdies skaudėjo – nenorom prisiminus S. Paulį, kur tiek maža tėra vyrų pamaldose, kur jaunesnis žmogus retenybė, o vaikų tik vienas kitas, ir prie komunijos tik senesnės moterėlės...

Yra čia ir choras. Nedidelis, bet geras. Ačiū Dievui, kad man nereiks juo rūpintis, nes jam vadovauja vargonininkė p. Ambrozaitienė.

Po pietų paminėjimas dešimtmečio nuo daktarės Domininkos Kesiūnaitės mirties (Suma už ją buvo Šv. Jurgio parapilijoje, giedojo Čiurlionio ansamblis). Minėjimas labai kultūringas ir vyko naujuose, ištaigingai įrengtuose Lietuvių namuose.

Svečias kun. Leonardas Andrius, poetas, skaitė pusvalandžio paskaitą apie „Gyvenimą“. Meninę dalį išpildė jaunas pianistas Cibas iš Bostono ir solistė Gina Čapkauskienė iš Montrealio, Kana-

ATEITININKŲ SUSIRINKIMO DALYVIAI. Atvykusieji jieško neatvykusių

Tave atsiminėm ir Tave pasigedom. Ateik į sekantį susirinkimą lapkričio 23 dieną Ramovėje, 19 valandą. Kontaktui palaikyti paskambink.

Caros Colegas Ateitininkai:

No dia 19 de Outubro de 1974, promovemos um encontro de todos os ateitininkai.

Nesta reunião, compareceram muitas pessoas, mas faltaram muitas.

Pedimos aos que estiveram presentes que citassem nomes de companheiros ausentes. Obtivemos, assim, a lista que transcrevemos abaixo. Entre estas, há pessoas que tinham sido convidadas e não compareceram e há também outras que não foram convidadas, pois não tínhamos seus endereços.

A próxima reunião será no dia 23 de Novembro, na casa da Juventude, na Vila Zelina. Gostaríamos que todos viessem.

dos. Kadangi daktarė Kesiūnaitė buvo labai veikli skautininkė, tai ir minėjimą jai ruošė skautės filiterės. Dalyvių tarpe teko susitikti keletą mielių senų pažįstamų ir skautininkę Dalią Orantaitę, neseniai viešėjusią S. Paulyje.

Parapija turi savo pradžios mokyklą su bene virš trejetu šimtų mokinių: turi ir šeštadieninę liuanistinę mokyklą, lankomą virš šimtinės mokinių. Ta mokykla apima ir pradžios ir aukštesniąją mokyklą – dvylikos metų kursą.

Parapijoje veikia daug skautų ir skaučių, jūrų skautai, ateitininkai. Tai jaunimas. O kur dar visa eilė kitų organizacijų, su kuriomis dar neteko susipažinti. Sako nesą sekmadienio be kokio nors parengimo, posėdžių ir susirinkimų. Savaitės dienų vakarais irgi būna posėdžių ir susirinkimų.

Sekmadienį po dešimtos valandos sumos parapijos kavinėje turi kavos su užkandžiais. Čia susirenka lietuviai pasižmonėti, susišildyti, pažįstamus susitikti, tartum Lietuvoje prie šventoriaus.

Deixamos alguns telefones para contacto: 63-5975 (Dédé Juozas); 274-15-97 (Lucia Jodelytė); 276-4881 (Nancy Miliauskiene); 273-4176 (Irene B. Tubelienė).

Antanas Tamaliūnas, Stasė Sivinckaitė, Juozas Bielskis, Robertas Girskus, Vincas Bilevičius, Petras Bilevičius, Nardis Antanaitis, Irene Bilevičiūtė, Elena Buitvydaitė, Algirdas Buitvydas, Asta Vinkšnaitytė, Eduardas Vinkšnaitis, Nijolė Žalkauskienė, Sergijus Pilipavičius, Silvija Boguslauskaitė, Sandra Kindurytė, Anūpris Kinduryš, Antanas Tyla, Julija Tylaitė, Albinas Seliokas, Helena Ramoškienė, Emilija Bartaškaitė, Marlene Tamaliūnaitė, Antanas Petrovas, Helena Petrovas, Šukys Pranas, Rikardas Tijūnėlis, Albertas Tijūnėlis, Paulius Šukys, Irene Šukytė, Milda Misiūnaitė, Helena Paršelytė, Milda Jodelytė, Milda Černiauskaitė, Paulius Verbickas, Osvaldas Švitra, Antonio Ruklis, Nijolė Sivinckaitė, Robertas Tamošauskas, Mario Stankevičius, Osvaldas Pikūnas, Osvaldas Pakalnis, Vincas Banys, Vytautas Bacevičius, Audra Antanaitytė, Juozas Vaikšnoras, Vincas Robertas Kaseliauskas, Marytė Aleknavičiūtė,

Verutė Aleknavičiūtė, Aleksandras Valavičius, Jonas Vingrys, Rymantė Steponaitytė, Arūnas Steponaitis, Joana Bratkauskaitė, Robertas Bratkauskas, Robertas Petrokas, Petras Petrokas, Petrokaitė, Vitas Klimavičius, Romas Klimavičius, Alfredas Griskonis, Joana Satkūnaitė, Pranas Nelsonas Satkūnas, Jonas Vingrys, Robertas Kazlauskas, Kostantinas Ratkauskas, Leonardas Mitrušis, Rikardas Narkus, Jonas Adomavičius, Irene Adomavičiūtė, Lucija Adomavičiūtė, Romaldas Pakalnis, Petras Makuška, Julius Tijūnėlis, Vera Faria, Robertas Faria, Paulius Albertas Faria, Vladas Gorauškas, Mindaugas Gorauškas.

ŠEIMŲ LANKYMAS

Kun. A. Saulaitis šiuo metu lanko Campinas, Jundiai ir apylinkių lietuvių, sekančią savaitę pradės lankyti Santo Amaro, Ibirapuera, Indianopolis, Brooklin, Butantã, Pinheiros, Jardins ir apylinkes.

Klevelando kolonijoje eina tautinės grupės leidžiamas laikraštis DIRVA, du kartu per savaitę. Geras popierius, gražūs paveikslai, įdomiai prirašomas ir gerai redaguojamas.

Jeį dar paminėsime, jog Klevelande gyvena ir garsusis Čiurlionio ansamblis, su kanklių orkestru ir taut. šokėjais, vadovaujamas ponų Alfonso ir Onos Mikulskių ir taut. šokių turbūt pats geriausias išėivijoje „Grandinėlės“ sambūris

vadovaujamas p. Sagio, ir labai geras vyrų oktetas, ir visa tai nėra kiek nedidesnėje už S. Paulo lietuvių kolonijoje, tai tikrai yra kuo pasidžiaugti ir pasigėrėti.

Geriausį linkėjimą visiems S. Paulo lietuviams.

Jūsų Kristuje,

Kun. Jonas Kidykas S. J.

RAMUTIS IDIKA

FOTÓGRAFO

Fotos para Publicidade, Cromos, traço, retoque americano, etc.

RUA ITAPIRA, 132 - MOÓCA

Tel. 279-2666

MŪSŲ ŽINIOS

ŠVENTKELIONĖ KATEDRON

Šventųjų metų proga lietuvių šventkelionė į São Paulo katedrą bus ne gruodžio 8, kaip buvo skelbta, bet gruodžio 15, sekmadienį, 16 val. Mišiose.

KANDIDATUOJA Į ATSTOVŲ RŪMUS

Pabaltijo komiteto garbės pirmininkė ir lietuvių kolonijos bičiulė dr. Dulce Salles Cunha Braga šių metų lapkričio 15 rinkimuose vėl kandidatuoja į São Paulo valstijos atstovų rūmus.

ARENOS kandidatė ir deputatus dalyvauja įvairiuose lietuvių ir pabaltiečių parengimuose, šventėse, padeda susitarti su miesto ar kitomis valdžios įstaigomis dėl parodų, švenčių. Daugumai lietuvių ir jų šeimų nariams teko girdėti jos energingas kalbas ir žodžius įvairiomis progomis.

Lietuviai raginami patys už ją balsuoti, raginti ir kitus savo draugus balsą dėti už Dulce Salles Cunha Braga į São Paulo estado deputatus.

ADVENTO SUSITELKIMAS

Spalio 30 d. V. Zelinės Klebonijoj posėdžiavo Šv. Juozapo Bendruomenės religinė komisija. Buvo nutarta gruodžio 8 dieną (Nekalto Prasidėjimo šventėje) rengti susitelkimo pusdienį, kurio metu dalyvaujantiems bus pristatyta tema „Pasauliečių vaidmuo Bažnyčioje pagal Vatikano II Susirinkimo dokumentus“.

Posėdyje dalyvavo visi parapijos kunigai, A. Tatarūnienė, A. Vinkšnaitis, J. Vaikšnoras, O. Lašinskienė, E. Korsakovienė, St. Butrimavičius ir A. Trūbienė.

Programai parengti bus kitas posėdis lapkričio 6 dieną.

KUN. FELIKSAS JOKŪBAUSKAS,

Jau 20 metų dirbes įvairiose Rio bei S. Paulo parapijose, nuo spalio 15 d. perėjo į Zelinės šv. Juozapo parapiją. Jam geriausios sėkmės darbuotis su lietuviais.

IŠĖJO BOLETIM BÁLTICO

Pereitą savaitę išėjo pabaltiečių komiteto leidžiamas biuletenis Boletim Baltico, Nr.5/14, spalio mėn. Beveik visa Lietuvos dalis skirta Lietuvos Katalikų Bažnyčios kronikos ištraukoms, paruoštoms kun. Pr. Gavėno.

Latvių skyriuje pranešama, kad yra išėjusi stambi knyga apie latvių baptistų istoriją Brazilijoje. Biuletenyje taip pat yra metinės pabaltiečių parodos dalyvių išpūdžių rinktinė.

REELEJA DEPUTADA ESTADUAL

DULCE SALLES CUNHA BRAGA
ARENA
1.123

VEIKLOS KALENDORIUS

LAPKRITIS

- 8 - J. Kongreso Organizacijų/bairių atstovų posėdis V. Zelinioj, 20 val.
- 10 - LSB pietūs 13 val. Rua Lituânia.
- 20 - Lietuvių Kalvarijos parapijos Rio de Janeiro „Maldos už Lietuvą“ diena.
- 24 - Kristaus Karaliaus šventė; Lietuvos kariuomenės diena; 15 val. „Nemunas“ šoka Persikų šventėj Mogi das Cruzes km. 10 kelio į Salesopolį.
- 30 - Literatūros vakaras Rua Lituania, 20 val.

GRUODIS

- 1 - Arkivyskupijos imigrantų diena, Rua Tutoia, 1125.
- 7-8 PLJ Kongreso Jaunimo studijų diena gamtoje.
- 15 - 16 val. katedroje liet.Mišios ir Šventųjų Metų atleidai.
- 20 - Šv. Kazimiero parapijos „Maldos už Lietuvą“ diena.
- 21 - Lietuvių vikarijato Rio de Janeiro „Maldos už Lietuvą“ diena.
- 23 - Šv. Juozapo parapijos „Maldos už Lietuvą“ diena.
Kalėdų eglutė - Museu do presépio pasirodymas - Naujųjų Metų sutikimas - susirinkimai - posėdžiai, ir t.t.: parapijos, organizacijos, mokyklos, veikėjai ir pan. prašomi iš anksto pranešti savo veikimo datas, kad VEIKLOS KALENDORIUS būtų papildytas ir visad aktualus - visuomenės naudai.

Šio „Mūsų Lietuvos“ numerio GARBĖS LEIDĖJA yra ANATALIJA JAKUTIENĖ,

„Mūsų Lietuvos“ skaitytoja nuo pirmojo jos numerio, Moterų Draugijos ir Maldos Apaštalavimo narė, buvusi Moterų Draugijos vicepirmininkė ir pirmininkė.

Išleidžia šį numerį savo gimtadienio lapkričio 12 d. proga.

Nuoširdus jai ačiū ir geriausi linkėjimai.

M. Lietuvos Administracija

Maldos Apaštalavimas
ir
Moterų Draugija
sveikina
ANATALIJĄ JAKUTIENĖ
gimtadienio proga

LIETUVIŲ SAJUNGOS ALIANČA

PIETŪS

Lapkričio 10 dieną, 13 valandą.
Rua Lituania, n° 67 - MOOCA

NAUJŲJŲ METŲ SUTIKIMAS

Spalio 30 d. ivyko sv. Juozapo Lietuvių R. K. B-nės valdybos posėdis. Jame buvo svarstyta kokių būdu telkti didesnę paramą Bendruomenės chorui. Nutarta daryti choristų vaju.

Gruodžio 1 d. choras rengia savo metinę šventę - pietus šv. Cecilijos šventės proga.

Šv. Juozapo B-nė kartu su choru rengs Naujųjų Metų sutikimą seselių pranciškiečių salėje. Visi lietuviai kviečiami šioj šventėj dalyvauti.

Choro atstovas prie šv. Juozapo B-nės valdybos yra Jonas Bagdžius; ateitininkų - adv. V. Tubelis. Kitos organizacijos savo atstovų dar nepristatė

PLIAS PRANEŠIMAS

Pasaulio Lietuvių Inžinierių ir Architektų Sąjungos Centro Valdyba norėtu suorganizuoti Brazilijoje Sąjungos skyrių, kuris apjungtu lietuvius ir lietuviu kilmės inžinierius, architektus, fizikus, chemikus, biologus, geologus, hidrologus, astronomus, okeanografus, matematikus ir kitus tiksliaju bei gamtos mokslu specialistus.

Siam tikslui įgyvendinti šaukiamas steigiamasis susirinkimas, kuris įvyks 5 m. lapkričio (novembro) mėn. 22 d., penktadienį (sexta-feira), 20:00 val. C Valdybos igaliojinio bute: rua Maestro Chiafarelli, 736 - Jardim Paulista. Tel 282-2919.

Kviečiami dalyvauti visi aukščiau paminėtu kvalifikacijų asmenys.

-Algirdas Idika

„PLIAS“ Centro Valdybos igaliojinis

AR JAU NUSIPIRKOTE NAUJĄJĮ LIETUVIŲ-PORTUGALŲ KALBŲ ŽODYNĄ

Jį paruošė Alfonsas D. Petraitis ir Liucija Jodelytė.
Išleido Brazilijos Lietuvių Bendruomenės Akademinis Sambūris, Spaudė „Mūsų Lietuvos“ spaustuvė.
Pirmoji laida 1974 m. liepos 1 d. Tiražas 1000 egz.
Kaina - 15 krūzeirų.

FÁBRICA DE GUARDA-CHUVAS

GUARDA-CHUVAS DE TODOS OS TIPOS, PARA HOMENS, SENHORAS E CRIANÇAS. MINI-SOMBRINHAS, TIPO ITALIANO E ALEMÃO.

Vicente Vitor Banys Ltda.

Inser. Estadual: 104.519.517

C. E. C. 68.882.996/001

R. Coelho Barradas, 104
V. Prudente

Fones: 274-0677 - (Res. 274-1886)
São Paulo

MŪSŲ LIETUVA

NOSSA LITUÂNIA

Caixa Postal 4421
01000 São Paulo, SP.

Director responsável
ANTÔNIO AQUINO
Redator: Jonas Kidykas
Administrador: P. Daugintis

METINĖ PRENUMERATA: 36 kr. GARBĖS PRENUMERATA: 170 kr.
Paskiro numerio kaina: 70 centavų. Užuojautos ir sveikinimai nuo 10 kr., pagal didumą. Dėl kitų skelbimų tartis su administracija. Čekius rašyn „Pedro Daugintis“ vardu.

Straipsnius ir korespondencijas redakcija taisy, pertvarko savo nuožiūra. Nenaudoti raštai gražinami tik autoriui prašant. Pavarde pasirašyti straipsniai nebūtinai išreiškia redakcijos ir leidėju nuomone. Už skelbimu kalba ir turinį redakcija neatsako. L aikraštis spausdinamas antradieni. T odėl vietinės žinios ir pranešimai 9 - 10 puslapiams redakcijai iteiktini neveliau, kaip iki pirmadienio pietu.